

**Ekonomická
fakulta**
Faculty
of Economics

**Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích**
University of South Bohemia
in České Budějovice

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova KSP

Bakalářská práce

VYUŽÍVÁNÍ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU V ČR

Vypracovala: Michaela Dvořáková
Vedoucí práce: Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela DVOŘÁKOVÁ**
Osobní číslo: **E11493**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Využívání Evropského sociálního fondu v ČR**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je detailní popis Evropského sociálního fondu se zaměřením na proces přípravy, řízení, monitorování a závěrečného hodnocení projektů ESF, především operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. V praktické části bakalářské práce bude provedena analýza vybraného projektu, jejímž cílem je zhodnotit způsob realizace vybraného projektu, a jak efektivní jsou především výsledky toho projektu pro vybranou oblast, kterou je okres Příbram.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury se zaměřením na danou problematiku, kterou je využívání ESF v České Republice a jeho konkrétní využívání k řešení nezaměstnanosti
2. Charakteristika ESF a systému přípravy a uskutečňování podpory z ESF
3. Přehled čerpání finančních zdrojů z ESF úřadem práce v okrese Příbram
4. Analýza zvoleného projektu
5. Zhodnocení přínosu tohoto vybraného projektu

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární rešerše, 3. Cíl, metodika a hypotéza, 4. Charakteristika Evropského sociálního fondu, 5. Systém přípravy a uskutečňování podpory z Evropského sociálního fondu, 6. Analýza vybraného projektu, 7. Zhodnocení a závěry, 9. Přehled použité literatury, 10. Přílohy

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran, dle možností**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

1. **BOHÁČKOVÁ, Irena a Magdalena HRABÁNKOVÁ.** *Strukturální politik Evropské unie.* 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2009, s. 188. ISBN 978-80-7400-111-6.
2. **MAREK, Dan a Tomáš KANTOR.** *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie.* 2. vydání Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009, s. 215. ISBN 978-80-87029-56-5.
3. **WOKOUN, René.** *Strukturální fondy a obce. I,* 1. vydání Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2006. s. 146. ISBN 80-7357-138-2.
4. **WOKOUN, R., ČERVENÝ, M. a kol.** *Ekonomika v prostoru - svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR.* Praha: LINDE, a. s., 2008. 189 s. ISBN 978-80-7201-698-3.
5. **EUROPEAN COMMISSION.** *European Union assistance for employment and human resources: a brief guide to the ESF for future Member states.* Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2000, s. 50. ISBN 92-828-9719-2.

Internetové odkazy:
www.esfcr.cz
<http://knihovnam.nkp.cz>
www.strukturalni-fondy.cz

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Petra Pártlová, Ph.D.**
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolnek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
L.S. ČESKÝCH
ERDŮMŮ
FAKULTA
STŘEDNÍ
870 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlinová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 20. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

24. 4. 2014

Michaela Dvořáková

Poděkování

Děkuji Ing. Petře Pártlové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za cenné rady a zkušenosti.

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Strukturální regionální politika.....	4
2.1 Vývoj strukturální regionální politiky	4
2.2 Cíle regionální politiky pro období 2007-2013.....	7
2.3 Principy regionální politiky EU	9
2.4 Obecná charakteristika ESF	11
3. Tvorba programových dokumentů se zaměřením na ESF v ČR.....	12
3.1 ESF v programovacím období 2004-2006.....	12
3.2 Programování v ČR pro období 2007-2013.....	13
3.2.1 Národní rozvojový plán ČR 2007-2013.....	15
3.2.2 Národní strategický referenční rámec	16
3.2.3 Operační programy	17
3.3 ESF v programovacím období 2007-2013.....	19
3.3.1 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	21
4. Proces přípravy, řízení, monitorování a závěrečného hodnocení projektů.....	23
4.1 Příprava a Návrh projektu	23
4.2 Řízení projektů	26
4.3 Monitoring a hodnocení projektů.....	27
5. Metodika.....	28
6. Analýza vybraného projektu.....	29
6.1 Příbramsko.....	29
6.1.1 Základní informace o mikroregionu Příbram.....	29
6.1.2 Nezaměstnanost na Příbramsku.....	30
6.2 Vybraný projekt se specifikací na aktivní politiku trhu práce	31
6.2.1 Úvodní informace o projektu.....	31
6.2.2 Informace o přípravě, financování, cílech a indikátorech projektu	32
6.3 Realizace projektu v mikroregionu Příbram.....	36
6.3.1 Cílové skupiny - výběr účastníků do projektu	36
6.3.2 Jednotlivé aktivity projektu a zapojení účastníků do těchto aktivit.....	39
7. Výsledky a diskuse	47
8. Závěr.....	51
I. Summary	54
II. Seznam použitých zdrojů.....	55
III. Seznam tabulek, grafů a obrázků	

1. Úvod

Programovací období 2007-2013, na které je zaměřena tato bakalářská práce, je teoreticky u konce (nyní se nacházíme v novém programovacím období 2014 – 2020). To však neznamená, že by veškeré projekty realizované v tomto období byly již ukončeny. V praxi tedy nelze označit toto programovací období za zakončené. Je tedy čas se ohlédnout za tímto obdobím a zhodnotit jeho úspěšnost.

Cílem bakalářské práce je rozbor a popis vybraného regionálního individuálního projektu realizovaného v rámci „Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost“ a financovaného z Evropského sociálního fondu. Nedílnou součástí práce je i zhodnocení jeho dopadu na okres Příbram, a to prostřednictvím poznatků získaných v teoretické části práce.

Dále je zde proveden detailní popis regionální a strukturální politiky a také jednoho z jejích nástrojů - Evropského sociálního fondu. Nechybí ani informace o jeho využívání v České republice a popis základních programových dokumentů s ním souvisejících. Z těchto dokumentů, kterými jsou Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec a operační programy, je největší část věnována operačnímu programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“, neboť právě v jeho rámci byl realizován mnou zvolený projekt pro praktickou část bakalářské práce. Závěrečná kapitola literární rešerše je věnována přípravě a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie.

Evropský sociální fond, který byl založen roku 1957 (a je tak nejstarším ze skupiny strukturálních fondů Evropské unie), slouží jako nástroj k dosažení vysoké úrovně zaměstnanosti a vysoké úrovně kvalifikace a adaptability pracovní síly v Evropě. Podpora z tohoto fondu nepřispívá pouze k rozvoji trhu práce, ale také k rozvoji lidských zdrojů. V rámci cílů Evropské unie se Evropský sociální fond angažuje zejména v naplňování cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a cíle „Konvergence“. Podpora z tohoto strukturálního fondu je v České republice realizována prostřednictvím tří operačních programů. Jedním z nich je „Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost“. Mezi jeho hlavní cíle patří snižování nezaměstnanosti, a proto právě v rámci tohoto programu řada regionů v České republice realizuje projekty zaměřené na snižování nezaměstnanosti financované z Evropského sociálního fondu.

Mezi tyto oblasti se řadí i region Příbram, který je se svou rozlohou 1 692 km² největším regionem ve Středočeském kraji. Počet tamních obyvatel činil k 1. 1. 2013

celkem 113 905 osob. Příčinou výběru tohoto okresu pro praktickou část bakalářské práce je nejen fakt, že je mým rodným regionem, ale také míra nezaměstnanosti, která zde byla v rámci Středočeského kraje v průběhu let 2009 až 2013 nejvyšší. I toto faktum mě přimělo k výběru projektu zaměřeného na řešení nezaměstnanosti, který byl realizován právě v období mezi roky 2009 a 2012.

Projekt, který nese název „Od kolébky do práce“, je tedy věnována praktická část bakalářské práce. Projekt byl realizován v celém Středočeském kraji, avšak cílem práce je zhodnotit jeho průběh a především výsledky pro region Příbram z důvodů dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanosti v kraji. Realizátorem byl Úřad práce v Příbrami ve spolupráci s úřady práce jednotlivých okresů Středočeského kraje. Dodavateli služeb se staly Obslužná společnost a.s. a Počítačová služba s.r.o. Projekt byl zaměřen na zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny, kterou byly osoby na mateřské dovolené nebo krátce po ní, na návrat této ohrožené skupiny na trh práce a na prevenci nezaměstnanosti.

V této kapitole je možné nalézt informace o samotném mikroregionu Příbram a především o vývoji a příčinách tamní vysoké nezaměstnanosti. Dále je zde uveden obecný popis daného projektu, jeho přípravy, financování a cílů. Následují jednotlivé aktivity projektu a také průběh jednotlivých běhů v regionu. V poslední části jsou uvedeny výsledky projektu a jeho přínosy pro zvolenou oblast.

V závěru bakalářské práce se nachází zhodnocení celého projektu a jeho výstupů a přínosů na základě získaných poznatků. Jde o hodnocení jak z mého pohledu, tak z pohledu realizátorů projektu a samotných účastníků na základě závěrečných pohovorů a dotazníků.

2. Strukturální regionální politika

2.1 Vývoj strukturální regionální politiky

Podle Boháčkové a Hrabánkové (2009) vytvořila EU regionální a strukturální politiku s cílem snížit rozdíly mezi sociální a hospodářskou úrovní regionů v Evropě a to prostřednictvím systému finančních nástrojů a zdrojů.

Z pohledu autorů Marka a Kantora (2009) existovalo hned několik podnětů pro vznik regionální strukturální politiky. Jednalo se o motivy ekonomické, sociální, politické a později i ekologické. „Její hlavní cíl představovalo zvýšení ekonomické a sociální soudržnosti a tím snížení rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů.“ (Marek & Kantor, 2009, 17)

Názory na cíl regionální strukturální politiky se ve většině případů shodují. Na základě tohoto cíle došlo k rozvoji hospodářské a sociální soudržnosti, která uskutečňuje regionální a strukturální politiku prostřednictvím strukturálních fondů. Těmi jsou zejména Evropský sociální fond (ESF) od roku 1957 a Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) od roku 1975. Mezi další patří například Fond soudržnosti (FS) neboli Kohezní fond atd. V každém případě se jedná o dlouholetý proces. (Boháčková & Hrabánková, 2009)

Vraťme se ale k historickému vývoji regionální politiky EU.

Na začátku evropské integrace nebyla problematice strukturální politiky ze strany Společenství věnována velká pozornost. Společenství se soustředilo zejména na vytváření celní unie, která měla být výchozím bodem pro vznik jednotného vnitřního trhu, dále na institucionální výstavbu a také na budování společných politik. Mezi důvody, proč nebyla věnována strukturální politice ze strany institucí taková pozornost jako ostatním oblastem, patří zejména to, že mezi zakládajícími členy neexistovaly žádné výraznější regionální rozdíly. (Boháčková & Hrabánková, 2009)

Ke vzniku a rozvoji regionální strukturální politiky přispěla celá řada dokumentů. V první řadě se jedná o Římskou smlouvu z roku 1957, ve které se sice nehovoří o vzniku regionální politiky, avšak dala vzniknout Evropské investiční bance, jejímž cílem bylo poskytovat finanční prostředky ve formě půjček zaostalejším regionům na jejich projekty. Dále byl jejím prostřednictvím založen Evropský sociální fond a v roce

1962 po vzniku společné zemědělské politiky také Evropský zemědělský garanční a podpurný fond. (Marek & Kantor, 2009)

Mezi další významné dokumenty patřila Zpráva o regionálních problémech v rozšířeném společenství (tzv. Thomsonova zpráva). Tu lze považovat za mezník v realizaci strukturální regionální politik. Jsou v ní uvedeny důvody její realizace, charakteristika aktuální situace a také směrnice obsahující opatření, která mají vést ke zmírnění regionálních rozdílů. Důležitým návrhem v této zprávě je vznik hlavního finančního nástroje podpory Společenství Fondu regionálního rozvoje, který by měl poskytovat prostředky zaměřené na priority Společenství, ne na potřeby jednotlivých států. Fond regionálního rozvoje byl, jak již bylo výše zmíněno, oficiálně zřízen v roce 1975 a jeho hlavním posláním bylo vyrovnávání rozdílů mezi regiony. (Boháčková& Hrabánková, 2009)

Tento dokument byl samozřejmě důležitý, ovšem legislativu pro integrovanou regionální politiku ustanovil až Jednotný evropský akt z roku 1986. Jeho nejvýznamnější částí, o kterou se opírá regionální politika EU, je podle Wokouna (2006) definice uvedená v článku 130A, která zní:

Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na snižování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zaostalé regiony, jímž se dostává nejmenší podpory.(Wokoun, 2006, 11)

V tomto smyslu se regionální politikou EU zabývá v celé řadě svých článků také Smlouva o Evropské unii (tzv. Maastrichtská smlouva). Velice důležitým okamžikem po ustanovení Maastrichtské smlouvy se stalo rozhodnutí Rady(ve spojení s budováním Hospodářské a měnové unie) o zřízení Fondu soudržnosti v roce 1993. Ten stojí mimo soustavu strukturálních fondů a je zaměřen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Poskytuje příspěvky na projekty z oblasti životního prostředí a transevropských sítí v oblasti dopravní infrastruktury. (Boháčková& Hrabánková, 2009)

Amsterodamská smlouva z roku 1997 byla podle Boháčkové a Hrabánkové (2009) zaměřena především na problematiku zahraniční a bezpečnostní politiky a problematiku v oblasti spolupráce justice a policie. Obsahuje ovšem i ustanovení, která potvrdila stěžejní význam strukturální politiky.

V roce 1997 byla vyzvána Evropská komise, aby vytvořila dokument týkající se rozšíření EU o státy střední a východní Evropy. Tak vznikla Agenda 2000, která uvedla základní směry budoucího vývoje EU. (Marek & Kantor, 2009)

Regionální politika EU neprocházela po roce 2000 téměř žádnými výraznějšími změnami. Většinou se jednalo o navazování na předchozí období. Institucionální kroky z konce první dekády po roce 2000 však lze považovat za razantnější. Podle Hrabánkové a Boháčkové (2009) je výrazná pozornost věnována charakteristickým venkovským regionům a jejich rozvoji. Dochází také ke změně v přístupu Společenství k rozvoji zemědělství a venkova. Z tohoto důvodu vzniká nařízením Rady č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Prostředky z tohoto fondu, který spadá do společné zemědělské politiky EU, slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti potravinářství, lesnictví, zemědělství a k rozvoji venkovských oblastí.

V období mezi lety 2007-2013 docházelo ke zvýšení regionálních disparit, a to z důvodů rozšíření EU o státy východní a střední Evropy jak již bylo uvedeno. (Boháčková & Hrabánková, 2009)

„Rozšířením EU na 25 členů vzrostl počet jejích obyvatel o 20 %, zatímco celkový HDP jen o 4-5 %. Tím se průměrný příjem na osobu v EU snížil o 10 %.“ (Marek & Kantor, 2009, 23)

Reforma regionální politiky byla v tomto případě nevyhnutelná. Dne 18. února roku 2004 byl vydán Evropskou komisí návrh na reformu politiky soudržnosti pro období 2007-2013 s názvem „Nové partnerství pro soudržnost: Konvergence, konkurenceschopnost a kooperace“. Brzy poté byla vydána tzv. Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti. Na jejím základě pak v roce 2005 předložila Evropská komise Radě ke schválení návrh tzv. Nového partnerství pro růst a zaměstnanost. Rada tento návrh schválila, a tak mohla Evropská komise sdělit obecné zásady politiky soudržnosti 2007-2013. (Marek & Kantor, 2009)

Vytyčeny byly tři základní cíle regionální politiky pro období 2007-2013:

- Konvergence,
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- Evropská územní spolupráce.

2.2 Cíle regionální politiky pro období 2007-2013

Konvergence

Podle Marka a Kantora (2009) je „Konvergence“ zaměřena na podporu růstu a také tvorbu pracovních míst v nejméně rozvinutých regionech jednotlivých členských zemí, jejichž HDP na jednoho obyvatele je nižší než 75 % průměru EU. V České republice pokrývá celé území s výjimkou hlavního města Prahy.

Autorky Boháčková a Hrabánková (2009) uvádějí, že cílem „Konvergence“ urychlení průběhu vývoje nejméně rozvinutých regionů a členských států. Tento cíl je prioritou pro oba strukturální fondy EU a také Kohezní fond, ze kterých jsou financována opatření na jeho realizaci.

K těmto opatřením se řadí investice do hmotného a lidského kapitálu, rozvoj inovací, rozvoj znalostní společnosti, zlepšování schopnosti adaptace na ekonomické a sociální změny, růst kvality životního prostředí a lepší výkonnost institucionální správy. (Boháčková & Hrabánková, 2009, 44)

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Pod tento cíl spadají oblasti, které nelze zahrnout pod cíl „Konvergence“, tedy ty oblasti, v nichž je HDP na osobu vyšší než 75 % průměru EU. V České republice se tento cíl týká pouze hlavního města Prahy a je na něj vyčleněno 1,6 % prostředků regionální politiky. (Marek & Kantor, 2009)

Jeho hlavním cílem je posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a zároveň posílení zaměstnanosti. Opatření na realizaci tohoto cíle jsou velmi podobná opatřením u „Konvergence“. Jedná se například o rozvoj inovací a podnikání, ochranu a zlepšování životního prostředí, zlepšení dostupnosti trhu práce pro pracovní síly i podniky a přinesení rovnosti v přístupu na trh práce pro všechny osoby. (Boháčková & Hrabánková, 2009)

Evropská územní spolupráce

Podle autorů Marka a Kantora (2009) se evropská územní spolupráce soustřeďuje na podporu harmonického a vyváženého rozvoje, tedy další integrace EU prostřednictvím přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce. Na tento proces je v rámci období 2007-2013 v České republice vyčleněno 1,3 % prostředků regionální politiky.

„Do tohoto cíle jsou zařazeny všechny regiony v blízkosti pozemských hranic vnitřních i vnějších na úrovni NUTS 3 a všechny regiony úrovně NUTS 3 podél mořských hranic, vzdálené od sebe maximálně 150 km.“ (Boháčková & Hrabánková, 2009, 45)

2.3 Principy regionální politiky EU

Podle Boháčkové a Hrabánkové (2009) je Společenství v rámci posilování hospodářské a sociální soudržnosti zaměřeno na snižování rozdílů mezi vývojem jednotlivých regionů. Tento cíl by měl být uskutečňován podle článku 159 Amsterodamské smlouvy prostřednictvím strukturálních fondů, Evropské investiční banky a jiných disponibilních finančních nástrojů. To vše podle jasně definovaných zásad a principů.

Dle Marka a Kantora (2009) je regionální politika založena na několika principech, které se v průběhu vývoje regionální politiky měnily.

Pro programovací období 2007-2013 bylo stanoveno těchto sedm základních principů:

Princip koncentrace

Tento princip spočívá v úsilí o to, aby prostředky byly co nejúčelněji použity pouze na uskutečňování předem stanovených cílů a nebyly rozdělovány na několik malých, méně podstatných akcí. (Wokoun, 2006)

Podle autorů Marka a Kantora (2009) tento princip usiluje o to, aby prostředky strukturálních fondů plynuly do oblastí s největšími strukturálními problémy.

Princip partnerství

Podle Boháčkové a Hrabánkové (2009) je pod pojmem partnerství chápána nejen úzká spolupráce mezi Komisí a jednotlivými členskými státy, ale také spolupráce mezi partnery na vnitrostátní úrovni.

Mezi partnery patří například tyto orgány a subjekty:

- příslušné regionální, místní, městské a jiné orgány veřejné moci;
 - hospodářští a sociální partneři (například hospodářské komory, odborové svazy);
 - veškeré jiné vhodné subjekty zastupující občanskou společnost, partneři z oblasti životního prostředí, nevládní organizace a subjekty zabývající se prosazováním rovností žen a mužů.
- (Marek & Kantor, 2009, 27)

Princip programování

Tento princip podle Wokouna (2006) znamená, že strukturální fondy jsou rozděleny na jednotlivé směry využití na základně několikaletých a víceoborových programů. Na tyto schválené programy, které se poté realizují prostřednictvím konkrétních projektů, jsou prostředky ze strukturálních fondů použity.

Princip adicionality

Tento, v pořadí čtvrtý princip, stanovuje, že prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU mají mít pouze doplňkový charakter. Doplňkovým charakterem je myšleno to, že prostředky z rozpočtu EU by měly být doplněny ještě jinými veřejnými výdaji a neměly by být nahrazovány. Je tedy stanoveno, že prostředky vynakládané ze strukturálních fondů EU mají pouze doplňovat výdaje členských států. (Wokoun, 2006)

Princip monitorování a vyhodnocování

Podstatou tohoto principu je co nejefektivněji vynakládat finanční prostředky. Tato snaha je společně s prováděnými opatřeními průběžně sledována a vyhodnocována. Podle Wokouna (2006) se jedná o velmi důslednou kontrolu nejen věcného, ale i finančního plnění projektu.

„Před schválením projektu je vyžadováno podrobné hodnocení jeho dopadu, pak následuje průběžné monitorování realizace projektu a nakonec zhodnocení skutečných přínosů projektu. Význam tohoto principu se neustále zvyšuje.“(Wokoun, 2006, 14)

Princip solidarity

Smyslem toho principu je pomoci ekonomicky méně rozvinutým státům v jejich rozvoji prostřednictvím financí, které hospodářsky vyspělejší státy vkládají do společného rozpočtu EU. (Wokoun, 2006)

Princip subsidiarity

Jedná se o to, aby jednotlivé cíle byly plněny na co nejnížší úrovni rozhodování, pokud je možné plnění těchto cílů na dané úrovni zajistit. (Wokoun, 2006)

2.4 Obecná charakteristika ESF

Hlavními nástroji strukturální politiky EU se staly strukturální fondy, mezi něž se řadí i Evropský sociální fond. Jedná se o nejstarší strukturální fond, který byl založen roku 1957 prostřednictvím Římské smlouvy s cílem snižovat nezaměstnanost a zlepšit fungování trhu práce. (Boháčková & Hrabánková, 2009)

Evropská komise (2000) ve své publikaci *European Union assistance for employment and human resources* uvádí, že hlavním posláním ESF je nejenom předcházení nezaměstnanosti a bojs ní, ale také snaha zajistit pracovní síle v EU a evropským podnikům takové zázemí, které by jim umožnilo využít nových pracovních příležitosti a chránilo je před problémy na trhu práce.

Boháčková a Hrabánková (2009) uvádějí, že ESF se v aktuálním programovém období 2007-2013 soustřeďuje na tři hlavní situace: na přistoupení 12 nových členských zemí do Evropské unie od roku 2004, dále na stárnutí evropské populace a také na pokračující a prohlubující se proces globalizace.

ESF se pro toto programovací období angažuje zejména v naplňování cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a rovněž cíle „Konvergence“.

V období 2007-2013 se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti:

- zvýšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků;
- lepší přístup k zaměstnání a účast na trhu práce;
- posílení sociálního začlenění prostřednictvím potlačování diskriminace a usnadnění přístupu na trh práce znevýhodněným osobám;
- podpora partnerství pro reformy v oblastech zaměstnanosti a začlenění. (Marek & Kantor, 2009, 29)

3. Tvorba programových dokumentů se zaměřením na ESF v ČR

3.1 ESF v programovacím období 2004-2006

Proces přípravy ČR na vstup do EU (a s ním spojená příprava na přistoupení k systému strukturálních fondů) trval řadu let. Rámec pro oblast hospodářské a sociální soudržnosti zajistila Asociační dohoda mezi ČR a EU. Jedná se o dohodu, která upravuje vztahy mezi ČR a EU v období před vstupem. (Wokoun, 2004)

Při vytváření podmínek pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti musela Česká republika provést celou řadu opatření v oblasti legislativy, regionální politiky, tvorby rozvojových dokumentů, regionální statistiky, rozvoje lidských zdrojů, spolufinancování programů a projektů a zejména musela dokladovat vytvoření funkčního systému realizace a kontrolních mechanismů. (Wokoun, 2004, 47)

Pro období 2004-2006 bylo ČR přiděleno 456,98 milionů eur. Čerpání prostředků z ESF v oblasti lidských zdrojů pro programovací období 2004-2006 v ČR a hlavním městě Praze bylo umožněno pro tyto operační programy:

- OP Rozvoj lidských zdrojů
- Jednotný programový dokument pro Cíl 3
- Iniciativa společenství CIP EQUAL
- Společný regionální operační program (Evropský sociální fond v ČR: Operační programy 2004-2006, 2008)
 - tento program vytvořilo Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) v roce 2003 jako jeden z pěti programů v ČR na základě Rámce podpory Společenství pro cíl 1. (Wokoun, Macháček, Damborský, Červený, Müller, Klíma & Matyáš, 2008)

3.2 Programování v ČR pro období 2007-2013

Samotná realizace regionální politiky je v České republice (ČR) prováděna prostřednictvím tak zvaného programování, které je založeno na tvorbě programové dokumentace, jejímž cílem je využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů. (Vilamová, 2005)

Po vstupu České republiky do Evropské unie a jejím zapojení do regionální strukturální politiky byla vyvolána nutnost vypracovat celou řadu strategických a programových dokumentů. Veškeré dokumenty pro realizaci regionální politiky EU v ČR musí být v souladu s dokumenty a mechanismy používanými v EU. (Marek & Kantor, 2009)

ČR tedy musí při realizaci politiky soudržnosti vycházet z přijaté programové dokumentace, která vychází z rámcového strategického dokumentu EU s názvem „Strategické obecné zásady společenství“ (SOZS). Tento dokument stanovuje hlavní zásady a priority politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro období 2007-2013. Doporučuje rovněž regionům, jak by měly využívat finanční prostředky, které jsou k dispozici pro současné programovací období v rámci unijní regionální politiky a vymezuje orientační rámec pro zásahy Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti v členských státech EU. Postup přijetí tohoto dokumentu je velmi náročný. Navrhuje ho Evropská komise a zasílá ho k projednání Evropskému parlamentu a Radě EU. SOZS pro období 2007-2013 byly schváleny Radou EU a Evropským parlamentem v říjnu roku 2006. (Marek & Kantor, 2009)

Jak již bylo řečeno, ČR vypracovává celou řadu strategických a programových dokumentů pro uskutečňování regionální politiky, které musí vycházet z této strategie. Postup plánování probíhal v České republice v programovacím období 2007-2013 třífázově:

1) Národní rozvojový plán (NRP)

- nejprve je vytvořen Národní rozvojový plán, který vychází ze SOZS. Jelikož vždy nemusí docházet k souladu mezi prioritami rozvoje státu a prioritami celoevropské politiky soudržnosti dohodnutými všemi členskými státy EU, musí být nalezen společný průnik Národního rozvojového plánu a SOZS. (Strukturální fondy: Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013, 2014)

2) Národní strategický referenční rámec (NSRR)

- představuje uvedený soulad mezi NRP a SOZS a vymezuje tak podobu realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR. Tento dokument je zformulován na základě Národního rozvojového plánu ve spolupráci s Evropskou komisí. (Strukturální fondy: Národní strategický referenční rámec, 2014)

3) Operační programy (OP)

- z NSRR se pak odvíjejí české operační programy pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti. (Strukturální fondy: Operační programy, 2014)

3.2.1 Národní rozvojový plán ČR 2007-2013

Cílem tohoto dokumentu byla aktualizace stávajícího Národního rozvojového plánu ČR 2004-2006, která nakonec vyústila ve vytvoření zcela nového integrovaného dokumentu - Národního rozvojového plánu České republiky 2007-2013. (MMR: Národní rozvojový plán, 2006)

NRP byl vytvořen širokou škálou expertů pod vedením Řídícího a koordinačního výboru, který byl zřízen Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR). Tento orgán vznikl jako nejvyšší orgán pro přípravu ČR na čerpání finanční pomoci z unijních zdrojů v letech 2007-2013. (BusinessInfo.cz: Národní rozvojový plán ČR 2007-2013, 1997 - 2014)

Daný dokument určuje strategii rozvoje České republiky a popisuje nastavení systému koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti. (Strukturální fondy: Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013, 2014)

Globálním cílem Národního rozvojového plánu v období 2007-2013 je přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizace investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva. (MMR: Národní rozvojový plán, 2006, 129)

Struktura NRP se skládá z několika částí:

- Analýza současné situace
- SWOT analýza
- Cíle, priority a strategie NRP
- Zaměření operačních programů
- Rozložení finančních zdrojů mezi prioritní oblasti
- Řízení a koordinace politiky soudržnosti v ČR pro období 2007-2013

NRP byl výchozím dokumentem a oporou při zpracování Národního strategického referenčního rámce pro financování z fondů Evropské unie. (MMR: Národní rozvojový plán, 2006)

3.2.2 Národní strategický referenční rámec

Jedná se o dokument, který představuje národní strategii v podobě souboru cílů a priorit pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Uvádí v soulad národní a evropské priority, je řídicím dokumentem pro operační programy všech cílů politiky soudržnosti a obsahuje rozdělení prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti mezi cíle a priority, operační programy a jednotlivé roky. (Jetmar, 2007)

„Popisuje zásady a pravidla implementace politiky soudržnosti v ČR, vytváří základ pro koordinaci a řízení politiky soudržnosti v ČR.“ (Jetmar, 2007, s. 8)

Tento dokument byl vytvořen na základě Národního rozvojového plánu ve spolupráci s Evropskou komisí. Jeho zpracování zajišťovalo MMR, které ustanovilo jako nástroj koordinace Řídicí a koordinační výbor, jehož prostřednictvím byli do procesu přípravy na čerpání z fondů EU zahrnuti všichni významní partneři. (MMR: Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013, 2007)

Jak bylo uvedeno, NSRR definuje strategické cíle, mezi které patří:

- Konkurenceschopná česká ekonomika
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost
- Atraktivní prostředí
- Vyvážený rozvoj území (MMR: Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013, 2007)

Dokument byl přijat Evropskou komisí 27. července 2007.

3.2.3 Operační programy

Česká republika si stejně jako každá členská země EU dojednává s Evropskou komisí jednotlivé operační programy, jejichž cílem je realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti. (Strukturální fondy: Řízení fondů EU, 2014)

Tyto strategické dokumenty odvíjející se v ČR od NRP a NSRR, slouží k čerpání finančních prostředků v rámci regionální politiky EU ze třech hlavních evropských fondů a představují průnik mezi prioritami politiky hospodářské a sociální soudržnosti a prioritami jednotlivých členských států. (Strukturální fondy: Informace o fondech EU, 2014)

Existují dva typy OP, které byly v ČR uskutečňovány v programovacím období 2007-2013. Jedná se o tematické a regionální operační programy. Tematické řeší problematiku daného sektoru či oblasti, regionální se vztahují na jeden region. (Marek & Kantor, 2009)

Pro programovací období 2007-2013 bylo ustanoveno 26 operačních programů, které rozdělených mezi tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. (Strukturální fondy: Fondy EU, 2014)

Cíl „Konvergence“

V ČR pod tento cíl spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy. Je realizovaný prostřednictvím osmi tematických OP a sedmi regionálních OP. Z osmi tematických operačních programů, na něž byla ČR přidělena částka 21,23 miliard eur, jsou z ESF financovány tyto dva:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)

Ostatní OP jsou v rámci cíle „Konvergence“ financovány z ERDF nebo skrze kombinaci ERDF a FS. Jedná se o OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Technická pomoc a Integrovaný operační program.

Všech sedm regionálních operačních programů (ROP) pro regiony soudržnosti (NUTS II) s přidělenou částkou 4,66 miliard eur je financováno z ERDF. Jedná se o ROP Severozápad, Moravskoslezsko, Jihovýchod, Severovýchod, Střední Morava, Jihozápad a Střední Čechy. (Strukturální fondy: Programy 2007-2013, 2014)

Cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

Pod tento cíl spadají regiony, které nečerpají z cíle „Konvergence“, a tím je v ČR pouze hlavní město Praha. Cíl je realizován pouze dvěma operačními programy, kterými jsou OP Praha Adaptabilita, který je financován z ESF a také OP Praha Konkurenceschopnost, který je financován z ERDF. Na tyto operační programy bylo vyčleněno celkem 0,42 miliardy eur. (Strukturální fondy: Programy 2007-2013, 2014)

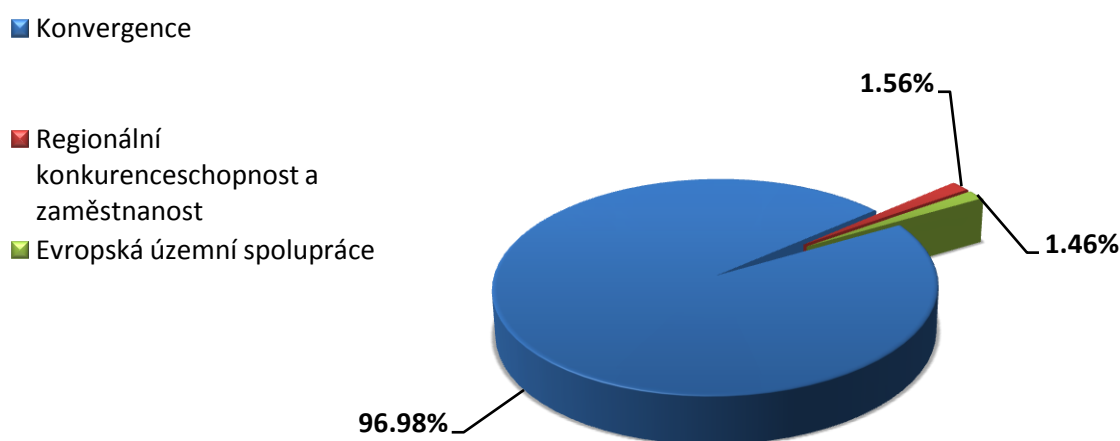
Cíl Evropská územní spolupráce

Usiluje o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj spadají všechny regiony. Prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 miliard eur. (Strukturální fondy: Programy 2007-2013, 2014)

Jedná se o OP Přeshraniční spolupráce (ČR-Bavorsko, ČR-Polsko, ČR-Rakousko, ČR-Sasko, ČR-Slovensko), OP Meziregionální spolupráce a OP Nadnárodní spolupráce, které jsou financovány ERDF, a dále o Síťový operační program ESPON 2013 a Síťový operační program INTERACT II, které jsou pouze spolufinancovány ERDF. (Strukturální fondy: Programy 2007-2013, 2014)

V následujícím grafu můžeme pozorovat rozdělení finančních prostředků z fondů Evropské unie mezi jednotlivé cíle v programovacím období 2007-2013.

Graf 1: Rozdělení prostředků fondů EU pro ČR mezi jednotlivé cíle v období 2007-2013

Zdroj: strukturální - fondy.cz, vlastní zpracování

3.3 ESF v programovacím období 2007-2013

Na programovací období 2007-2013 byl stanoven objem finančních prostředků z ESF pro ČR ve výši 3,8 miliard eur. (Evropský sociální fond v ČR: Operační programy 2007-2013, 2008)

Čerpání prostředků z ESF v ČR a hlavním městě Praze v oblasti lidských zdrojů je umožněno těmito operačními programy:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
 - hlavním cílem tohoto operačního programu, který je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání a také jejich zapojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Z ESF je pro OP VK vyčleněno celkem 1,79 miliardy eur a z veřejných zdrojů ČR je financování navýšeno o dalších 0,32 miliardy eur. (Evropský sociální fond v ČR: OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), 2008)
- OP Praha - Adaptabilita
 - globálním cílem tohoto operačního programu je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny. Pro tento program je vyčleněno z ESF celkem 113 milionů eur a dalších 20 milionů eur je vyčleněno z českých veřejných zdrojů. (Evropský sociální fond v ČR: OP Praha - Adaptabilita (OPPA), 2008)

Projekty, které jsou v rámci těchto programů financovány z ESF, mají neinvestiční charakter. Může se jednat například o rekvalifikace nezaměstnaných, podporu začínajících osob samostatně výdělečně činných a tak dále. Řídícím orgánem pro čerpání prostředků z ESF je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), které je zároveň řídícím orgánem pro OP Lidské zdroje a zaměstnanost. OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost řídí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Poslední OP

Praha - Adaptabilita, který je financován z ESF, řídí Magistrát hlavního města Praha. (Evropský sociální fond v ČR: Evropský sociální fond v ČR, 2008)

K uskutečňování těchto operačních programů přispívá celá řada dalších subjektů. Jedná se o partnery, kterými jsou například Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, CzechInvest a orgány místní a regionální samosprávy. (Evropský sociální fond v ČR: Evropský sociální fond v ČR, 2008)

3.3.1 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Globálním cílem tohoto programu pro období 2007-2013 je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU. Tímto jsou zajištěny strategické cíle Národního strategického referenčního rámce 2007-2013, kterými jsou Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a také Konkurenceschopná česká ekonomika. (MPSV: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, 2013)

OP LZZ má také několik specifických cílů. Jedná se o Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti, Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených, Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb a v neposlední řadě také Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti. (MPSV: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, 2013)

Tyto specifické cíle jsou dále zaměřeny na prioritní osy:

- Prioritní osa 1 - Adaptabilita
- Prioritní osa 2a a 2b - Aktivní politika trhu práce
- Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti
- Prioritní osa 4a a 4b - Veřejná správa a veřejné služby
- Prioritní osa 5a a 5b - Mezinárodní spolupráce. (MPSV: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, 2013)

OP LZZ je spolufinancován pouze z ESF a to s ohledem na požadavek monofondovosti operačních programů. Z celkových veřejných zdrojů dosáhne míra spolufinancování OP LZZ z Evropského sociálního fondu 85 %. Zbývající prostředky, tedy 15 % jsou hrazeny z národních veřejných zdrojů. (Ministerstvo práce a sociálních věcí: Obecně o operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost, 2012)

„Zdrojem národního veřejného spolufinancování operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanosti bude převážně rozpočtová kapitola MPSV, dále kapitola MV, MPO, MZdr., případně dalších resortů a dále rozpočty krajů, případně měst a obcí.“ (MPSV: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, 2013, 157)

Rozpočet OP LZZ podle finančních prostředků z cíle „Konvergence“ a cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ v jednotlivých letech vidíme v následující tabulce.

Tabulka 1: Rozpočet OP LZZ podle jednotlivých let (v eurech)

Rok €, běžné ceny	ESF Cíl „Konvergence“ 1	ESF Cíl „Konkurenceschopnost“ 2	Celkem 1+2
2007	224 801 428	3 440 228	228 241 656
2008	235 859 105	3 509 033	239 368 138
2009	246 965 120	3 579 214	250 544 334
2010	258 590 464	3 650 798	262 241 262
2011	274 645 968	3 723 814	278 369 782
2012	319 167 313	2 394 305	321 561 618
2013	317 231 970	3 626 507	320 858 477
Celkem 2007-2013	1 877 261 368	23 923 899	1 901 185 267

Zdroj: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, vlastní zpracování

Řídicím orgánem, který zodpovídá za správné a efektivní řízení programu a provádění pomoci z OP LZZ a to v souladu s předpisy Evropské unie a s národními normami, je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Zprostředkujícími subjekty jsou zejména útvary MPSV, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, případně jimi zřízené organizace a také kraje. Platebním a certifikačním orgánem pro OP LZZ je v ČR Ministerstvo financí, které je rovněž auditním orgánem tohoto programu prostřednictvím útvaru Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu. (Páral, 2010)

4. Proces přípravy, řízení, monitorování a závěrečného hodnocení projektů

4.1 Příprava a Návrh projektu

Existuje mnoho vymezení pojmu projekt. Většinou se ale shodují v tom, že jde o jednoznačnou skupinu aktivit, které jsou ve vzájemném souladu, mají jasně stanovený začátek a konec a jsou provedeny jednotlivcem nebo celým týmem za účelem splnění specifických cílů v rámci přesně určeného času, nákladů a pracovních partnerů. (Marek & Kantor, 2009)

Jestliže se rozhodneme požádat o podporu ze strukturálních fondů, musíme si nejdříve ujasnit, jaký projekt chceme realizovat, kde ho chceme uskutečnit a jak jej chceme financovat. Dále následuje výběr týmu, který nám pomůže stanovit záměr projektu. Po nastínění alespoň hrubého záměru je vhodné jej konzultovat s řídicím orgánem operačního programu, do kterého hodláme žádost o podporu zaslat, čímž můžeme předejít případným chybám či nedostatkům projektu. (Marek & Kantor, 2009)

Aby mohli tvůrci projektu vypracovat podrobný plán akce, určit přesné kroky vedoucí k cílům projektu a naplánovat přesné využití zdrojů, musí být uskutečněn proces přípravy projektu, který může být rozdělen do pěti kroků. Prvním z nich je situační analýza, v níž popisujeme problém nebo situaci, která má být řešena v rámci procesu přípravy. Zdrojem informací mohou být například strategické dokumenty. Dalším krokem je analýza zúčastněných subjektů. Jedná se o analýzu zúčastněných pracovníků, skupin nebo organizací, které mají vliv na daný problém a mohou jím být přímo ovlivněni. Třetí částí je analýza cíle a problému. Jde o analýzu dílčích problémů, které vytvářejí klíčový problém. Probíhá prostřednictvím projektového týmu. Projektový záměr je sestaven do podoby realistických cílů, které musí být v souladu s oblastí podpory operačního programu. Jde tedy o cíle konkrétní a měřitelné. Čtvrtým bodem je analýza jednotlivých alternativ. Jelikož jsou zdroje na realizaci projektu obvykle omezené, je nutné, abychom vyhodnotili jednotlivé alternativy a zvolili nejvýhodnější z nich. Proto musí jednotlivé zúčastněné subjekty rozhodnout o tom, pomocí jakých měřítek pro srovnání bude analýza provedena. Posledním bodem procesu přípravy je plánování jednotlivých aktivit. Po vybrání cílů a také jedné z možných alternativ řešení můžeme zahájit plánovací část, ve které stanovíme detailní aktivity pro realizaci jednotlivých dílčích cílů. (Marek & Kantor, 2009)

Po procesu přípravy následuje samotný návrh projektu, při kterém musíme dbát na dodržování základních pravidel. Návrh by měl obsahovat několik základních kapitol. Všechny podmínky projektu a základní metodiku, podle níž se doporučuje při podávání návrhu postupovat, nalezne žadatel v příručce pro žadatele. (Marek & Kantor, 2009)

Nejprve musíme detailně popsat projekt a zdůvodnit jeho potřebnost. Základními informacemi, které se vztahují zejména k jeho obsahu a cílům, jsou oblast podpory a priority, název a místo projektu, datum zahájení a ukončení, obsah, cílové skupiny, finanční částka, o kterou žádáme, a také hlavní cíle projektu včetně jejich zdůvodnění. Následuje popis výchozího stavu a vazba projektu na strategické dokumenty. Při jeho sestavování bychom měli pojmenovat všechny kroky, které nás ke stanoveným cílům zavedou, a proto je další významnou kapitolou rozpis projektových aktivit. (Marek & Kantor, 2009)

„Abychom mohli projekt úspěšně realizovat, je zapotřebí ho rozdělit na jednotlivé dílčí aktivity, které jsou přesně definovány z hlediska času, finančního i personálního zajištění.“ (Marek & Kantor, 2009, 84)

K tomu nám slouží etapizace a harmonogram projektu.

Následuje lokalizace projektu neboli stanovení místa faktické realizace projektu. Poté je nutné určit realizátory a partnery projektu. Realizátorem může být buď konečný příjemce, nebo je zde možnost předat řízení odborné firmě. Partnerem rozumíme buď osobu, která se přímo účastní projektu na smluvním základě nebo širokou škálu sociálních partnerů, organizací a jiných subjektů, které jsou využívány při programování, monitorování programu a jeho hodnocení. (Marek & Kantor, 2009)

Následující kapitola je poměrně rozsáhlá. Jedná se o analýzu poptávky, konkurence a marketingových nástrojů. Mezi podkapitoly patří například definování cílových skupin projektu, analýza potřeb a konkurence, práce s cílovými skupinami a aplikace marketingových nástrojů. Důležitým bodem, nad kterým se musíme zamýšlet, je personální zajištění projektu. V první řadě je nutné stanovit personální tým, tedy určit kdo se stane manažerem projektu, jaký personál budeme pro jeho realizaci potřebovat a mnoho dalších. Je také nezbytné uvést naše dosavadní zkušenosti s realizací projektů. Musí zde být uveden název, termín a místo realizace, dále náplň, rozpočet a zadavatel. Posledním bodem, který spadá do kapitoly personálního zajištění projektu, je tvorba

nových pracovních míst, jež je strukturálními fondy velmi podporovaná. (Marek & Kantor, 2009)

Poslední, ale významnou kapitolou návrhu projektu je jeho rozpočet.

Rozpočet popisuje strukturu financování projektu v jednotlivých fázích realizace a jako takový je stěžejní součástí projektu. Každá žádost o projekt musí obsahovat detailní rozpočet, jehož nezbytnými součástmi jsou:

- typy vkladů,
- posloupnost výdajů,
- typy a zdroje financování. (Marek & Kantor, 2009, 115)

V oblasti rozpočtu je velmi důležité zmínit křížové financování. To zejména v projektech financovaných z ESF umožňuje úhradu některých výdajů, které jsou obvykle způsobilými výdaji pouze pro investiční projekty financované z ERDF. Toto připadá v úvahu pouze u výdajů nezbytných pro dosažení cílů realizovaných projektů, popř. pokud mají přímou vazbu na tyto projekty. Tento způsob financování může uplatnit pouze takový příjemce, který majetek daňově neodepisuje. Na křížové financování může připadat nejvýše 25 % způsobilých výdajů projektu. (Marek & Kantor, 2009)

4.2 Řízení projektů

Řízení projektů je velmi široký pojem. V podstatě pod něj spadají veškeré činnosti, které musíme uskutečnit, pokud chceme realizaci projektu úspěšně zakončit. Tento rozsáhlý proces začíná výzvou k podávání projektů a končí až jejich samotným vyhodnocením. První oblastí jsou tedy výzvy k podání projektu, pomocí nichž se zasílají žádosti. Tyto výzvy jsou uveřejňovány v průběhu různých intervalů a nabádají žadatele k předložení návrhů projektů. Účelem je jejich posouzení z hlediska přispění k naplnění cílů jednotlivých operačních programů. (Marek a Kantor, 2009)

Návrh projektu předkládá budoucí příjemce finanční podpory zprostředkujícímu subjektu, který posoudí jeho formální úplnost, věcnou správnost a především hodnocení z hlediska ekonomického, technického a environmentálního. (Boháčková a Hrabánková, 2009)

Dále se uskutečňuje žádost o finanční podporu, proces hodnocení žádostí a uzavírání smluv, jejichž podpisem začíná realizace projektu neboli realizace projektových aktivit. Takto označujeme všechny podstatné kroky, které nás dovedou ke splnění vytyčených cílů našeho projektu. Velmi důležité je také zabezpečit zpětnou vazbu. (Marek & Kantor, 2009)

„Zpětná vazba nám pomáhá určit, jak danou činnost vykonáváme a jaký ohlas u cílové skupiny má. Zároveň je velmi dobré, pokud je zpětná vazba poskytována i v rámci projektového týmu.“ (Marek & Kantor, 2009, 192)

4.3 Monitoring a hodnocení projektů

Podstatnou součástí realizace projektu je **monitoring**, jehož cílem je průběžně zjišťovat zlepšení v realizaci projektu a porovnávat informace s původním záměrem. Úkolem monitoringu je kontrolovat, zda jsou finanční prostředky účelně využívány. Dále umožňuje zavčas identifikovat případná rizika a hledá způsoby, jak jim předejít. Výsledky monitoringu jsou pak podkladem pro příslušné orgány, které na jejich základě rozhodují o dalším přidělení, pozastavení nebo odebrání finančních prostředků. (Marek & Kantor, 2009)

Povinností konečného příjemce podpory je vypracovávat průběžně monitorovací zprávy, které podávají poskytovateli podpory informace o pokroku v rámci projektu. Existují čtyři druhy monitorovacích zpráv. Jsou jimi zprávy o zahájení projektu, průběžné zprávy, etapové zprávy, které se předkládají po skončení jedné etapy u víceetapových projektů, a závěrečná zpráva. (Marek & Kantor, 2009)

„Při monitorování jsou velmi důležité dva orgány: monitorovací výbor a řídicí orgán, neboť právě oni zajišťují kvalitu provedení operačního programu.“ (Marek & Kantor, 2009, 197).

Poslední velmi významnou částí realizace projektu je jeho vyhodnocení. U strukturálních fondů se hodnocení projektů, někdy též zvané evaluace, člení do tří základních skupin:

- předběžné hodnocení (ex ante),
- průběžné hodnocení (interim),
- následné hodnocení (ex post).

Výsledkem hodnocení je pak návrh možných zlepšení spolu s doporučením, jak těchto zlepšení dosáhnout. (Marek & Kantor, 2009)

Poslední povinností příjemce podpory je zajistit udržitelnost projektu. Tato povinnost trvá tři až pět let po obdržení dotace a spočívá v udržení výsledků projektu. O těchto výsledcích musí být podávány pravidelné monitorovací zprávy poskytovateli dotace. Pokud by toto bylo porušeno, může být žadateli uložena pokuta ve formě navrácení dotace nebo její části. (Eurocentrum Liberec: Investice do vaší budoucnosti, 2012)

5. Metodika

Cílem bakalářské práce je zhodnocení přínosů a především dopadů vybraného regionálního individuálního projektu s názvem „Od kolébky do práce“ na region Příbram, a to na základě poznatků získaných z teoretické části práce.

Bakalářskou práci lze tedy členit na dvě části, které se prolínají - část praktickou a teoretickou. Při zpracování teoretické části bylo využito rešerše zejména české, ale i zahraniční literatury a internetových zdrojů se zaměřením na regionální a strukturální politiku Evropské unie, její cíle a principy, na Evropský sociální fond a jeho využívání v České republice a v neposlední řadě na přípravu a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie.

Vzhledem k tomu, že byl v červenci roku 2012 ukončen regionální individuální projekt „Od kolébky do práce“, a jeho konečné výsledky jsou tedy již známy, praktická část bakalářské práce je věnována případové studii, která analyzuje daný projekt realizovaný prostřednictvím čerpání finančních prostředků z ESF, jeho průběh, výsledky a dopady na nezaměstnanost v regionu Příbram.

V úvodu praktické části bakalářské práce proběhla charakteristika regionu Příbram a základních příčin nezaměstnanosti (a jejího vývoje) v této oblasti. Dále následuje rozbor projektu „Od kolébky do práce“. Rozbor byl proveden především na základě podkladů, které mi byly poskytnuty pracovníky Úřadu práce v Příbrami, ale využity byly i informace z webových stránek projektu. Jedná se zejména o zadávací dokumentaci, závěrečnou monitorovací zprávu a řadu dalších materiálů. Poslední složkou praktické části této práce je zhodnocení úspěšnosti a přínosů projektu pro region. Na bázi poznatků získaných rozbohem projektu ověřuji stanovené hypotézy.

Hypotéza č. 1: Regionální individuální projekt „Od kolébky do práce“ pomohl během svého průběhu nalézt zaměstnání alespoň 20 % účastníků v okrese Příbram.

Hypotéza č. 2: Úřad práce v Příbrami byl schopen vyčerpat veškeré nasmlouvané finanční prostředky z ESF v rámci projektu.

Metodami využitými v bakalářské práci při řešení problému jsou především metody popisné, metody získávání primárních informací (zejména rozhovor s pracovníky Úřadu práce v Příbrami), dále komparativní metoda, dedukce a (jak již bylo uvedeno) rozbor dokumentů týkajících se daného projektu.

6. Analýza vybraného projektu

6.1 Příbramsko

6.1.1 Základní informace o mikroregionu Příbram

Okres Příbram je územní jednotkou tvořící spolu s dalšími jedenácti okresy region NUTS 2 - Střední Čechy neboli region soudržnosti. Dnes se tyto územní jednotky již nenazývají okresy (označovány i jako NUTS 4), ale označují se jako LAU 1 neboli místní správní jednotky. Tyto jednotky vznikly po vstupu do Evropské unie, kdy Česká republika musela zavést mezi členění na stát a kraje ještě jeden stupeň členění odpovídající úrovni NUTS 2, neboť právě na tyto regiony je směřována podpora z fondů EU. Na území mikroregionu Příbram se nachází celkem 121 obcí, z nichž 8 tvoří města. Jsou jimi Březnice, Dobříš, Krásná Hora nad Vltavou, Nový Knín, Příbram, Rožmitál pod Třemšínem, Sedlčany a Sedlec-Prčice. K 1. 1. 2013 žilo na Příbramsku celkem 113 905 osob. (Český statistický úřad: Charakteristika okresu Příbram, 2014)

Z územního hlediska je tedy okres Příbram společně s dalšími 11 okresy součástí Středočeského kraje. Jejich názvy a polohu můžeme pozorovat v následujícím obrázku.

Obrázek 1: Územní členění středočeského kraje

Zdroj: kr-stredocesky.cz

6.1.2 Nezaměstnanost na Příbramsku

Velkým nedostatkem tohoto regionu je vysoká míra nezaměstnanosti, a to zejména kvůli nedostatku pracovních sil a odlivu kvalifikovaných pracovníků do Prahy. Příčinou vysoké nezaměstnanosti na Příbramsku je nejen nízká vzdělanostní a věková struktura obyvatelstva ale rovněž nedostatek pracovních příležitostí a počet volných pracovních míst, který pro uchazeče o zaměstnání není příznivý. Nejproblémovějšími skupinami jsou absolventi škol, mladiství a osoby se zdravotním postižením, pro které je nabídka pracovních míst značně omezena. Největším zaměstnavatelem mikroregionu Příbram z pohledu místních firem je společnost Doosan Bobcat Manufacturing s.r.o. zabývající se výrobou stavebních strojů. Ta v roce 2013 zaměstnávala 461 osob. (Úřad práce České republiky - krajská pobočka v Příbrami: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2013 a strategie APZ pro rok 2014, 2014)

K výraznému nárůstu míry nezaměstnanosti v regionu Příbram došlo v roce 2009 v důsledku světové hospodářské krize. Ten se v tradičních zimních měsících nezastavil, a nezaměstnanost tak k 31. 12. 2009 vzrostla na rekordních 9,9 %. Na začátku roku 2010 opět došlo k nárůstu nezaměstnanosti. Region Příbram registroval historicky nejvyšší nezaměstnanost, jejíž hodnota se v únoru roku 2010 vyšplhala na 11,1 %. Tato skutečnost mě také vedla k tomu, abych si pro svou analýzu zvolila projekt, který se uskutečnil právě v období od srpna 2009 do července 2012 a který byl jedním z prostředků, jak snížit takto vysokou míru nezaměstnanosti. V jarních měsících roku 2010 sice došlo k poklesu, avšak k 31. 12. 2010 číslo opět vzrostlo a dosáhlo hodnoty 11,0 %. (Úřad práce v Příbrami: Analýza trhu práce o okrese za rok 2010, 2011)

V dalších letech míra nezaměstnanosti pozvolně klesala. K 31. 12. 2011 dosahovala hodnoty 10,1 %, v roce 2012 došlo k mírnému nárůstu na 10,3 % a v roce 2013 opět klesla, tentokrát až na hodnotu 9,5 %. (Integrovaný portál MPSV: Stručné komentáře k vývoji nezaměstnanosti po jednotlivých měsících, 2014)

6.2 Vybraný projekt se specifikací na aktivní politiku trhu práce

6.2.1 Úvodní informace o projektu

Projekt s názvem „Od kolébky do práce“, který byl realizován v období od srpna 2009 do července roku 2012, byl připraven v souladu se strategií OP LZZ, a přispěl tak k naplnění Prioritní osy 2a OP LZZ - Posílení aktivní politiky zaměstnanosti. Proběhl v celém Středočeském kraji v rámci každého z dvanácti okresů, v nichž byla zřízena okresní střediska. Jako realizátor tohoto projektu fungoval Úřad práce v Příbrami, který jej připravil společně s jednotlivými úřady práce ve všech okresech Středočeského kraje. Dodavateli projektu byly Obslužná společnost, a.s. a Počítačová služba s.r.o., které se příležitostně sdružily za účelem realizace projektu. Ten byl zaměřen na uchazeče o zaměstnání po rodičovské dovolené a na zájemce na rodičovské dovolené nebo krátce po jejím ukončení. Tyto jmenované osoby spadají do skupiny ohrožených na trhu práce, a proto si projekt kladl za cíl zvýšení jejich zaměstnanosti, podpoření začlenění těchto osob zpět na trh práce a také předcházení nezaměstnanosti. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Projekt se skládal ze souboru školení a dalších nástrojů, které byly naplánovány pro širokou škálu jeho klientů a připraveny tak, aby splnily cíl poskytnout účastníkům dovednosti, které jsou potřebné ke zlepšení jejich přístupu k zaměstnání. Kladl rovněž důraz na individuální přístup ke klientovi s výběrem vhodných nástrojů a školení tak, aby byl klient připraven uplatnit se na trhu práce. Projekt trval celkem 36 měsíců a byl rozdělen do pěti běhů, které probíhaly současně ve všech dvanácti okresech Středočeského kraje. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

6.2.2 Informace o přípravě, financování, cílech a indikátorech projektu

Přípravná fáze

Tato fáze byla realizována jak žadatelem o finanční podporu, tedy Úřadem práce v Příbrami, tak dodavatelem projektu. Přípravná fáze z pohledu žadatele probíhala tak, že byl sestaven projektový tým, jenž zpracoval projektovou dokumentaci a žádost o poskytnutí finanční podpory z OP LZZ. Následně byla v souladu s metodikou a platnými právními předpisy vybrána odborná firma, která zajišťovala organizaci veřejné zakázky na výběr dodavatele projektu. Dalším úkonem první fáze byla příprava metodiky pro výběr přijatelných klientů z cílové skupiny projektu. Metodiku zpracoval projektový manažer společně s kontaktními pracovníky úřadů práce ve Středočeském kraji. Z pohledu dodavatele projektu spočívala tato fáze nejenomv přípravných pracích, které dodavatel zahájí ihned po uzavření smlouvy s ÚP, ale také v sestavení realizačního týmu v souladu se zadávací dokumentací. Dodavatel dále zřídil 1 Krajské a 11 okresních středisek (dle počtu okresních měst) s tím, že pro Prahu-východ a Prahu-západ bylo vytvořeno středisko společné. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Součástí přípravné fáze muselo být také stanovení možných rizik ohrožujících realizaci projektu. Byla stanovena tři rizika. Byly jimi malý zájem ze strany osob z cílové skupiny, kvalita realizačního týmu a výběr dodavatele projektu. Malému zájmu o projekt se předcházelo vhodnou volbou reálného počtu osob do tohoto projektu. Daný počet byl stanoven podrobnou analýzou a kvalifikovaným odhadem odborníků z úřadu práce. Dalším způsobem předcházení malému zájmu ze strany účastníků byla jejich dostatečná informovanost (například o výhodách projektu). Byla také odstraněna ekonomická zábrana pro vstup do projektu tím, že byly v rámci doprovodných opatření hrazeny některé náklady účastníků (například cestovné). Riziko kvality realizačního týmu bylo sníženo tím, že do něj byli vybráni pracovníci, kteří již měli zkušenosti s podobným typem projektu. Jeho členy se rovněž stali odborní pracovníci úřadů práce ve Středočeském kraji, kteří měli zkušenosti s realizací projektů z ESF z minulého programovacího období. Posledním definovaným rizikem ohrožujícím realizaci projektu byl výběr jeho dodavatele. Tomuto riziku se předešlo stanovením vhodných hodnotících kritérií pro výběr dodavatele na základě zkušeností z minulého období. Současně byla také v průběhu realizace projektu prováděna kontrola plnění smlouvy. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Publicita byla zajištěna po celou dobu realizace projektu, a to jak ze strany Úřadu práce v Příbrami, tedy žadatelem, tak dodavatelem projektu. Úřad práce zajistil jako nástroje propagace například webové stránky, semináře, inzerce v médiích, propagační předměty a tvorbu log a samolepek. Dodavatel projektu rovněž zajistil vlastní webové stránky projektu, konference, tiskové zprávy, propagační předměty, letáky a plakáty. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Financování projektu

Tento projekt je spolufinancován nejenom z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, ale také ze státního rozpočtu. Celkové náklady projektu činily 56 872 636,33 Kč. Celkový příspěvek ze strukturálních fondů činil 48 341 740,87 Kč (85 %) a příspěvek ze státního rozpočtu 8 530 895,46 Kč (15 %). Finanční prostředky byly přijímány na základě žádostí o platby, které byly podávány v jednotlivých etapách v souladu s Příručkou pro příjemce finanční podpory z OP LZZ a v souladu s Metodikou finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007-2013. (Ptáček, 2012)

Čerpané finanční prostředky na jednotlivé položky rozpočtu vidíme v následující tabulce.

Tabulka 2: Rozpočet projektu Od kolébky do práce

Druh výdajů	Vyčerpano celkem
1. Osobní náklady	
2. Cestovné	
3. Zařízení a vybavení	
4. Místní kancelář/náklady projektu	
5 Nákup služeb	41 047 110,33 Kč
5.2.1. Realizace veřejné zakázky dodavatelem	40 688 516,23 Kč
5.3.1. Výběrová řízení a právní poradenství	54 566,50 Kč
5.3.2. Publicita - propagační předměty	178 248,20 Kč
5.3.3. Publicita - inzerce	87 093,00 Kč
5.3.4. Audit	36 000,00 Kč
5.4.1. Náklady na semináře	2 686,40 Kč
6. Drobné stavební úpravy	
7. Přímá podpora	15 825 526,00 Kč
7.1. Mzdové příspěvky	12 974 992,00 Kč
7.2.1. Cestovné	1 158 828,00 Kč

7.2.2. Stravné	1 554 630,00 Kč
7.3. Příspěvek na péči o dítě a další závislé osoby	134 249,00 Kč
7.4.1. Náhrada rodič. příspěvku	
7.4.2. Zdravotní prohlídky	2 827,00 Kč
10. Celkové náklady projektu	56 872 636,33 Kč

Zdroj: Úřad práce v Příbrami

Cíle a indikátory projektu

Hlavním cílem tohoto projektu je, aby jeho účastníci našli trvalé zaměstnání již během své účasti nebo krátce po ní. Dalším cílem je nalezení zaměstnání jako takového, čili zvýšení zaměstnanosti participantů. U těchto osob, tedy osob po rodičovské dovolené, se objevuje celá řada negativních aspektů, které jsou způsobeny dlouhodobou péčí o dítě. Právě tento problém daný projekt řešil. Byl zaměřen jednak na prevenci u zájemců o zaměstnání na rodičovské dovolené a jednak na přímý účinek u zájemců a uchazečů o zaměstnání po rodičovské dovolené. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

„Zásadním principem je orientace na zvyšování dovedností jednotlivce a poskytování širších služeb, které nejlépe podpoří jeho reintegraci na trhu práce.“ (Od kolébky do práce: Hlavní cíl projektu, 2009)

Dosažení tohoto hlavního cíle bylo podpořeno zdůrazněním individuálního přístupu ke všem účastníkům a klientům projektu (skrze poskytování individuální podpory a poradenství při nalézání zaměstnání), zvyšováním všeobecných kvalifikačních znalostí a dovedností a v neposlední řadě sledováním poptávky po profesích a dalších profesních požadavcích zaměstnavatelů, od čehož se odvíjí poskytování rekvalifikačních kurzů a dalšího vzdělávání účastníkům projektu. (Od kolébky do práce: Hlavní cíle projektu, 2009)

Základní cílové indikátory projektu

V rámci tohoto projektu bylo stanoveno celkem pět indikátorů:

1. Počet podpořených osob celkem
 - zde se jedná o celkový počet osob, jež během realizace projektu získaly jakoukoliv formu podpory, a to bez ohledu na počet poskytnutých podpor
 - podpora je definována jako jakákoliv aktivita projektu, ze které mají účastníci prospěch

2. Počet úspěšně podpořených osob
 - tímto indikátorem je míněn počet klientů služeb, u kterých soubor jakýchkoliv poskytnutých podpor splnil svůj předem formulovaný účel. Každá osoba, která obdržela podporu, se započítává jen jedenkrát.
3. Počet úspěšných absolventů kurzů celkem
 - jedná se o osoby, které úspěšně ukončily kurz a obdržely příslušný doklad o kvalifikaci, jako je například certifikát či osvědčení
4. Počet vytvořených pracovních míst celkem
 - nově vytvořeným pracovním místem se míní vznik nového pracovního místa u zaměstnavatele (podpořeno formou úhrady mzdových nákladů) a nového pracovního místa pro sebezaměstnání (podpořeno prostřednictvím projektu)
5. Zaměstnaní účastníci projektu
 - jedná se o pracovní místa, na která nastoupí účastníci projektu u zaměstnavatele na základě uzavření písemné pracovní smlouvy. (Od kolébky do práce: Základní cílové indikátory projektu, 2009)

Cílové hodnoty jednotlivých indikátorů projektu vidíme v tabulce níže.

Tabulka 3: Stanovené hodnoty monitorovacích indikátorů v rámci jednotlivých okresů

Monitorovací indikátory	Počet podpořených osob celkem	Počet úspěšně podpořených osob	Počet úspěšných absolventů kurzů	Počet vytvořených pracovních míst celkem	Zaměstnaní účastníci projektu
Cílová hodnota	72	67	160	5	8

Zdroj: Úřad práce v Příbrami, vlastní zpracování

6.3 Realizace projektu v mikroregionu Příbram

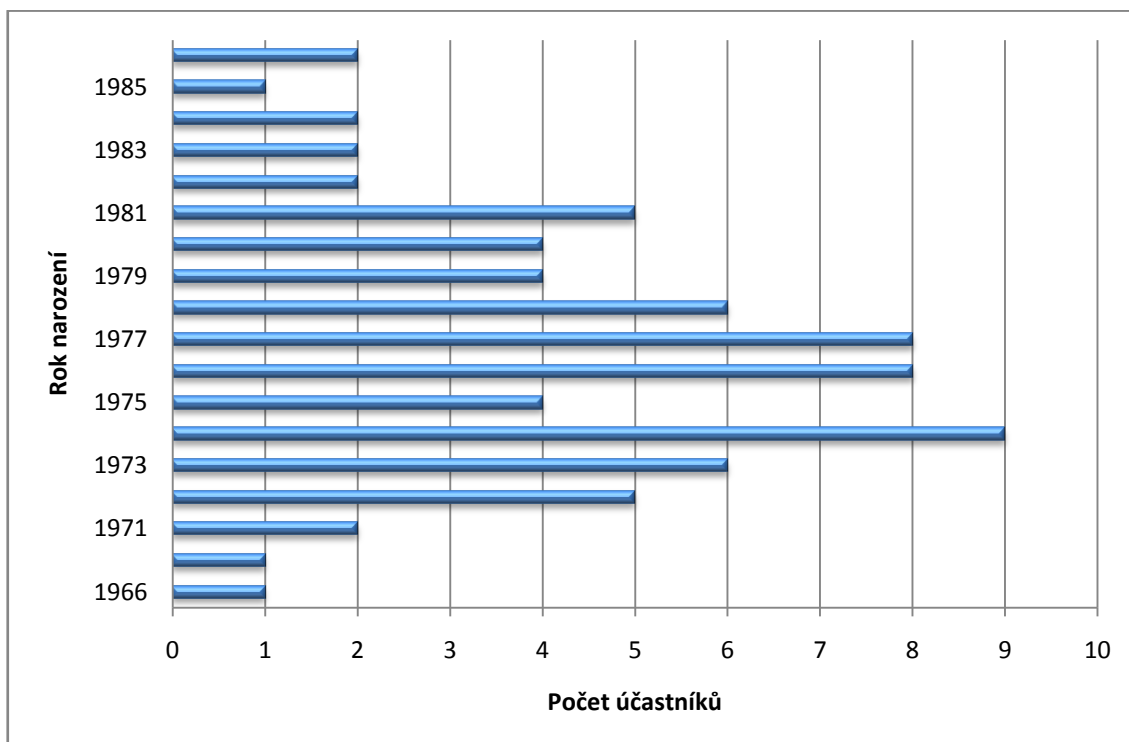
6.3.1 Cílové skupiny - výběr účastníků do projektu

Jak již bylo uvedeno, obecně jsou základní cílovou skupinou ti uchazeči o zaměstnání, kteří ukončili rodičovskou dovolenou během posledního roku nebo stále na rodičovské dovolené jsou. Podmínkou pro přijetí účastníků do tohoto projektu byla jejich evidence na úřadu práce ve Středočeském kraji a trvalé bydliště v této oblasti. Tyto osoby jsou znevýhodněny na trhu práce, a proto je třeba jim věnovat zvýšenou pozornost. Hlavními příčinami daného znevýhodnění je zejména dlouhá sociální izolace, při které je rodič fixován jen na dítě nebo úzký rodinný kruh. Z tohoto důvodu může docházet k řadě nepříznivých jevů, jako je například přerušení pracovních návyků a snížení odborné úrovně rodiče nebo jeho sebevědomí. Proto je třeba těmto osobám doplnit vzdělání a případně další odborné a praktické zkušenosti, které jsou nutné pro vstup na trh práce. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

V regionu Příbram se projektu zúčastnilo, a tedy podepsalo dohodu o účasti v projektu, celkem 72 osob, které byly rozděleny do jednotlivých (pěti) běhů. Tento počet účastníků tvořilo 53 uchazečů a 19 zájemců o zaměstnání. Ačkoliv byl projekt určen pro ženy i muže bez rozdílu, v okrese Příbram se projektu zúčastnily pouze ženy. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Velmi zajímavé je zkoumat věkovou strukturu účastnic projektu. Nejmladší klientce bylo v době její účasti 24 let a nejstarší 45 let. Tato věková struktura je uvedena v následující tabulce.

Graf 2: Věková struktura účastníků projektu v mikroregionu Příbram dle roku narození

Zdroj: Úřad práce v Příbrami, vlastní zpracování

Výběr účastníků do projektu

Výběr účastníků probíhal ve dvou fázích - v předběžném a hlavním výběru (ty byly prvními dvěma aktivitami projektu). V předběžném výběru byl uskutečněn prvotní výběr účastníků projektu z řad cílových skupin. Probíhal v okrese Příbram pod vedením odborných pracovníků Úřadu práce a pracovníků dodavatele služeb. Účastníkům, kteří odpovídali stanoveným kritériím, zprostředkovatelé vystavili doporučení k zařazení do projektu a pozvali je na navazující aktivitu projektu, kterou byl hlavní výběr. Výstupem předběžného výběru byl tedy seznam vytipovaných účastníků projektu. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Následující fáze se zaměřila výběr účastníků, kterým bylo vystaveno doporučení k zařazení se do projektu. Tato aktivita byla realizována dodavatelem služeb a probíhala formou informativních schůzek, na které se vytipovaní účastníci dostavovali na základě pozvání a na kterých jim byly sděleny základní informace o projektu, tedy jeho cíle, základní nabízené aktivity a možné výhody, jež s sebou přináší. Následně probíhal osobní pohovor s těmito osobami formou krátkého pohovoru, který byl strukturován na základě jednoduchého dotazníku. Cílem tohoto pohovoru bylo vyfiltrovat osoby, které se projektu zúčastní, a předběžně je orientovat na jednotlivé aktivity projektu. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

V rámci předvýběru bylo vybráno celkem 107 maminek, z nichž se 98 dostavilo na informativní schůzku a samotný výběr. Finální skupina pak čítala 72 účastnic, které byly rozděleny do jednotlivých běhů. (Od kolébky do práce: Projekt v okrese Příbram, 2009)

6.3.2 Jednotlivé aktivity projektu a zapojení účastníků do těchto aktivit

Úvodní modul

První aktivitou, které se povinně zúčastnili všichni participanti projektu, byl „Úvodní modul“. Tato aktivita se skládala celkem ze tří bloků – „Informačního bloku“, „Bilanční diagnostiky“ a „Individuálního poradenství“. „Informační blok“ se uskutečnil vždy první den účasti klienta v projektu, a to formou přednášky, ve které byl seznámen s jednotlivými částmi projektu a jeho harmonogramem. Participanti byli dále informováni o pravidlech účasti v projektu a o podmínkách pro získání přímé podpory a zařazení do aktivity „Dotované zaměstnání“. Tento blok také obsahoval přednášku o základních pravidlech, možných postupech při hledání zaměstnání a v neposlední řadě i poučení o ochraně zdraví při práci. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

„Bilanční diagnostika“ byla prováděna osobou oprávněnou k této činnosti prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí. Sloužila k celkovému vyhodnocení schopností a možností klienta za účelem jeho ideálního uplatnění na trhu práce. Tato aktivita vycházela z dosaženého vzdělání, osobních a pracovních zkušeností, zdravotního stavu klienta a v neposlední řadě také z představ klienta o profesním růstu v zaměstnání. To vše samozřejmě s přihlédnutím k reálným možnostem trhu práce. (Od kolébky do práce: Úvodní modul, 2009)

Bilanční diagnostika musí obsahovat tyto části:

- Informativní výstupní část;
- Sběr dat - testování klientů;
- Individuální pohovor - doplnění potřebných údajů o klientovi;
- Vytvoření strategie - poradce vytváří o klientovi prioritní projekty pomocí diagnostické úvahy;
- Závěrečný individuální pohovor. (Od kolébky do práce: Úvodní modul, 2009)

Pro každého klienta fungovala jako výstup „Závěrečná zpráva bilanční diagnostiky“.

Posledním povinným blokem bylo „Individuální poradenství“. V něm každý klient získal individuálního poradce, který na základě výsledků z „Bilanční diagnostiky“ vypracoval s každým klientem individuální plán. Účelem tohoto plánu bylo doporučit klientovi aktivity neboli školení projektu, které by pro něj byly z pohledu jeho následného uplatnění na trhu práce nejvhodnější. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Minimum pro život

Tato aktivita byla (stejně jako aktivita předešlá) povinná pro všechny účastníky projektu a skládala se ze dvou bloků – „Právního prostředí“ a „Udržitelného rozvoje“. Pro blok „Právní prostředí“ byly vymezeny v každém běhu celkem dva dny. Jeho účelem bylo poskytnout účastníkům projektu ucelený přehled o nejdůležitějších pracovněprávních předpisech v čele se zákoníkem práce. Součástí bloku bylo také poučení o možnostech živnostenského podnikání v praxi. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

V rámci bloku „Udržitelný rozvoj“ byli klienti poučeni o problematice udržitelného rozvoje a nejdůležitějších dokumentech Evropské unie a České republiky, které tuto oblast upravují. Důraz byl kladen na aktivity, kterými může každá osoba přispět k udržitelnému rozvoji, jako například třídění odpadů nebo zacházení s obnovitelnými zdroji. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Motivační klub

Této nepovinné aktivity se zúčastnili pouze ti, pro které to bylo, s ohledem na výsledky „Bilanční diagnostiky“ a výstupy „Individuálního plánu“, vhodné. Aktivita proběhla (stejně jako všechny ostatní aktivity) v rámci všech pěti běhů projektu a bylo na ni vyčleněno vždy pět dnů. Zahrnovala pět modulů - úvodní schůzku, orientaci na trhu práce, osobní portfolio, přípravu na přijímací pohovor a závěrečný modul. Hlavními cíli aktivity bylo motivovat klienty k uplatnění se na trhu práce, poskytnout dovednosti pro úspěšné vyhledávání práce a naučit participanty překonat překážky vznikající na trhu práce. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Dovednosti IT

Jak napovídá název, tato aktivita se zaměřovala na poskytnutí základních dovedností v oblasti výpočetní techniky. Klienti měli získat znalosti pro ovládání nejpoužívanějšího operačního systému a různých aplikací, jako je například elektronická pošta. Ani tato aktivita nebyla povinná a rovněž vycházela z výstupů „Bilanční diagnostiky“ a „Individuálního plánu“. Účastníci byli rozděleni na začátečníky a mírně pokročilé. Podle úrovně dovedností v oblasti IT pak během sedmi dnů prošli specifickými několikahodinovými cykly. Začátečníci se například zúčastnili čtrnáctihodinového cyklu, během kterého si osvojili základy práce s počítačem a operačním systémem MS Windows XP. Dále prošli desetihodinovým cyklem, který zahrnoval práci s textovým editorem MS Word a tak dále. (Od kolébky do práce: Dovednosti IT, 2009)

Profesní školení

Daná aktivita si kladla za cíl další doplnění mezer, tentokrát však v oblasti profese klienta. Šlo o vyplešnění stávající kvalifikace a prohloubení všeobecných dovedností tak, aby byl klient co nejpřitažlivější pro zaměstnavatele. Nabízela se tedy možnost rekvalifikace. Tato aktivita byla uskutečněna na základě jednání a průzkumů u zaměstnavatelů, které prováděl okresní koordinátor projektu vždy ve svém okrese, a proto měla vazbu na skutečnou poptávku po profesích. Dodavatel projektu byl ve spolupráci se zaměstnavateli v regionu povinen navrhnout jednotlivé rekvalifikace účastníkům, což mělo význam především pro uplatnění klientů, kteří úspěšně absolvovali rekvalifikaci, na místním trhu práce. Profesní školení nebylo určeno pro všechny účastníky projektu, ale především pro ty, kteří jsou zaměstnatelní, ale potřebují nové dovednosti nebo prohloubení dovedností stávajících. Soubor rekvalifikačních kurzů, které byl povinen zajistit pro klienty dodavatel projektu, vybíral žadatel dle situace na trhu práce a dle konzultace s Úřadem práce v Příbrami. Samotné profesní školení bylo provedeno akreditovanými rekvalifikačními zařízeními. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Závěrečný pohovor a hodnocení

Cílem etapy „Závěrečný pohovor a hodnocení“ bylo zhodnotit projekt z pohledu klienta formálně ukončit účast klienta v projektu. Všichni účastníci nejprve vyplnili hodnotící dotazník, který obsahoval zhodnocení jednotlivých aktivit, kterých se participanti zúčastnili, zhodnocení celého projektu a popis silných a slabých stránek. Poté proběhl pohovor se všemi účastníky, jehož obsahem bylo prozkoumání pohledu klienta na projekt, jeho výhody, nevýhody a přínosy. Výstupem každého pohovoru se pak stal zápis, který obsahoval výhledy klienta pro uplatnění se na trhu práce. (Úřad práce v Příbram, 2014)

Individuální podpora a poradenství

Tato aktivita doprovázela klienty po celou dobu jejich účasti v projektu. Její součástí bylo vytvoření poradenského centra v každém z jedenácti okresních středisek, kde byly klientům poskytnuty místnosti s počítači. Zde si mohli participanti samostatně vyhledávat zaměstnání na internetu, informace spojené s hledáním zaměstnání zpracovávat životopisy a žádosti o zaměstnání. V každém poradenském centru působil individuální poradce, na kterého se účastníci mohli obrátit v případě potřeby a který ve spolupráci s místním koordinátorem prováděl v rámci této aktivity monitoring trhu práce. Cílem monitoringu a úkolem individuálního poradce bylo zjistit, o jakou práci

mají klienti zájem, jaké mají požadavky na zaměstnání, jaká je historie jejich zaměstnání a jaké jsou důvody jejich nezaměstnanosti. Úkolem místního koordinátora bylo - kromě vyhledávání vhodných zaměstnání pro klienty - zajišťovat kontakt se zaměstnavateli, a to nejen za účelem získání zaměstnání pro klienty, ale také za účelem získání zaměstnavatelů jako partnerů projektu, a také poskytovat informace o projektu

a realizovat publicitu. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Doprovodná opatření

Zde se jedná o přímou podporu účastníků projektu, která zahrnovala cestovné, stravné, příspěvek na péči o děti a jiné závislé osoby a náhradu rodičovského příspěvku. Přímá podpora cestovného byla poskytnuta každému účastníkovi projektu, který neměl bydliště v místě konání aktivity. Nahrazováno bylo cestovné z bydliště klienta do místa konání kurzu a zpět, a to na základě předložení cestovních dokladů. Stravné bylo poskytováno účastníkům vybraných aktivit trvajících minimálně 5 hodin, což muselo být doloženo prezenční listinou. Tato podpora byla provedena formou stravenek v hodnotě 70 Kč, které byly poskytovány denně. Předposlední podporou byl příspěvek pro osoby pečující o děti předškolního věku či jiné závislé osoby, což pro ně znamenalo překážku pro účast v projektu. Maximální výše příspěvku činila 200 Kč na den a platila jen pro aktivity trvající minimálně 5 hodin. Poslední formou podpory poskytnuté v rámci projektu se stala náhrada rodičovského příspěvku. Tato podpora měla nahradit klientům ztrátu rodičovského příspěvku, ke které došlo v důsledku účasti klienta na aktivitách projektu. Příspěvek byl poskytován ve výši poměrné části vypočtené z částky vyměřené příslušným úřadem. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Dotované zaměstnání

„Jedná se o nově vytvořená pracovní místa u zaměstnavatelů podpořená formou úhrady mzdových nákladů. Poskytování mzdových příspěvků je definováno Metodikou OP LZZ.“ (Od kolébky do práce: Dotované zaměstnání, 2009)

V souvislosti s dotovaným pracovním místem byli zaměstnavatelé povinni předkládat celou řadu dokladů, které byly následně posouzeny. Při splnění stanovených podmínek probíhalo další jednání se zaměstnavateli. Příkladem takových dokladů bylo oprávnění k podnikání, potvrzení o bezdlužnosti vůči finančním orgánům ČR, dohoda o poskytnutí mzdového příspěvku na nově vytvořené pracovní místo nebo pracovní smlouva včetně náplně zaměstnancovy práce a tak dále. (Od kolébky do práce: Dotované zaměstnání, 2009)

Účast klientů v jednotlivých běžích v regionu Příbram

1. běh projektu probíhal od března do srpna roku 2010. V jednotlivých aktivitách dosáhl těchto výsledků:

- **Výběr účastníků:** Z 24 předvybraných podepsalo dohodu o účasti v projektu celkem 12 žen, z nichž 8 bylo zařazeno do kategorie uchazeč a 4 do kategorie zájemce o zaměstnání.
- **Úvodní modul:** „Informační blok“ absolvovalo všech 12 účastnic. Bloků „Bilanční diagnostika“ a „Individuální poradenství“ se zúčastnilo už pouze 11 klientek - jedna musela projekt opustit ze zdravotních důvodů. Zprávu z „Bilanční diagnostiky“ a individuální plán pak obdržely všechny zbývající účastnice.
- **Minimum pro život:** Této aktivity, která zahrnovala bloky „Právní prostředí“ a „Udržitelný rozvoj“, se zúčastnilo 11 klientek a všechny získaly osvědčení.
- **Motivační klub:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo a získalo osvědčení 8 osob.
- **Dovednosti IT:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo a získalo osvědčení 6 klientek.
- **Profesní školení:** Aktivity, která poskytla klientům rekvalifikační kurzy, se zúčastnilo 10 žen a všechny také obdržely certifikát o úspěšném absolvování jednotlivých kurzů. Jednalo se o tyto rekvalifikace:
 - Obsluha PC (2 účastníci/2 osvědčení),
 - Účetnictví (6 účastníků/6 osvědčení),
 - Pracovník sociální péče (2 účastníci/2 osvědčení).
- **Závěrečný pohovor a hodnocení:** Hodnotící dotazník vyplnilo 12 účastnic běhu, zápis ze závěrečného pohovoru byl vypracován pro 11 klientek.

2. běh projektu probíhal od září roku 2010 do března 2011. V jednotlivých aktivitách dosáhl těchto výsledků:

- **Výběr účastníků:** Z 26 předvybraných podepsalo dohodu o účasti v projektu celkem 20 žen, z nichž 16 bylo zařazeno do kategorie uchazeč a 4 do kategorie zájemce o zaměstnání.
- **Úvodní modul:** „Informační blok“ absolvovalo všech 20 účastnic. Bloků „Bilanční diagnostika“ a „Individuální poradenství“ se zúčastnilo už pouze 19 klientek - jedna opustila projekt za účelem nástupu do trávajícího

pracovního poměru. Zprávu z „Bilanční diagnostiky“ a individuální plán pak obdržely všechny zbývající účastnice.

- **Minimum pro život:** Této aktivity, která zahrnovala bloky „Právní prostředí“ a „Udržitelný rozvoj“, se zúčastnilo 19 klientek a všechny získaly osvědčení.
- **Motivační klub:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo 12 osob, z nichž osvědčení získalo 11.
- **Dovednosti IT:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo 12 klientek, osvědčení získalo pouze 10.
- **Profesní školení:** Aktivity, která poskytla klientům rekvalifikační kurzy, se zúčastnilo 6 žen a všechny také obdržely certifikát o úspěšném absolvování jednotlivých kurzů. Jednalo se o tyto rekvalifikace:
 - Obsluha PC (3 účastníci / 3 osvědčení),
 - Účetnictví (2 účastníků / 2 osvědčení),
 - Pracovník sociální péče (1 účastníci / 1 osvědčení).
- **Závěrečný pohovor a hodnocení:** Hodnotící dotazník vyplnilo 19 účastnic běhu, zápis ze závěrečného pohovoru byl vypracován pro 7 klientek.

3. běh projektu probíhal od ledna do července roku 2011. V jednotlivých aktivitách dosáhl těchto výsledků:

- **Výběr účastníků:** Z 22 předvybraných podepsalo dohodu o účasti v projektu celkem 16 žen, z nichž 14 bylo zařazeno do kategorie uchazeč a 2 do kategorie zájemce o zaměstnání.
- **Úvodní modul:** „Informační blok“ absolvovalo všech 16 účastnic. Blok „Bilanční diagnostika“ a „Individuální poradenství“ se zúčastnilo 14 klientek, které obdržely zprávu z „Bilanční diagnostiky“ a individuální plán.
- **Minimum pro život:** Této aktivity, která zahrnovala bloky „Právní prostředí“ a „Udržitelný rozvoj“, se zúčastnilo 15 klientek, z nichž 14 získalo osvědčení.
- **Motivační klub:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo a získalo osvědčení 10 osob.
- **Dovednosti IT:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo a získalo osvědčení 12 klientek.
- **Profesní školení:** Aktivity, která poskytla klientům rekvalifikační kurzy, se zúčastnily pouze 2 maminky a obě obdržely certifikát o úspěšném absolvování jednotlivých kurzů. Jednalo se o tyto rekvalifikace:

- Obsluha PC (1 účastníci / 1 osvědčení),
- Realitní makléř (1 účastníků / 1 osvědčení).
- **Závěrečný pohovor a hodnocení:** Hodnotící dotazník vyplnilo všech 16 účastnic běhu, zápis ze závěrečného pohovoru byl vypracován pro 5 klientek.

4. běh projektu probíhal od září roku 2011 do února roku 2012. V jednotlivých aktivitách dosáhl těchto výsledků:

- **Výběr účastníků:** Z 21 předvybraných podepsalo dohodu o účasti v projektu celkem 12 žen, z nichž 9 bylo zařazeno do kategorie uchazeč a 3 do kategorie zájemce o zaměstnání.
- **Úvodní modul:** „Informačního bloku“, bloku „Bilanční diagnostika“ i bloku „Individuální poradenství“ se zúčastnilo všech 12 klientek. Zprávu z „Bilanční diagnostiky“ a individuální plán obdržely taktéž všechny účastnice.
- **Minimum pro život:** Této aktivity, která zahrnovala bloky „Právní prostředí“ a „Udržitelný rozvoj“, se zúčastnilo 12 klientek, z nichž osvědčení získalo 10.
- **Motivační klub:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo a získalo osvědčení 9 osob.
- **Dovednosti IT:** Nepovinné aktivity se v tomto běhu nezúčastnil žádný klient.
- **Profesní školení:** Aktivity, která poskytla klientům rekvalifikační kurzy, se zúčastnily 3 ženy a všechny obdržely certifikát o úspěšném absolvování jednotlivých kurzů. Jednalo se o tyto rekvalifikace:
 - Obsluha PC (1 účastník / 1 osvědčení),
 - Účetnictví (1 účastník / 1 osvědčení),
 - Masér (1 účastník / 1 osvědčení).
- **Závěrečný pohovor a hodnocení:** Hodnotící dotazník vyplnilo 12 účastnic běhu, zápis ze závěrečného pohovoru byl vypracován pro 11 klientek.

5. běh projektu probíhal od ledna do května 2012. V jednotlivých aktivitách dosáhl těchto výsledků:

- **Výběr účastníků:** Ze 14 předvybraných podepsalo dohodu o účasti v projektu celkem 12 žen, z nichž 6 bylo zařazeno do kategorie uchazeč a 6 do kategorie zájemce o zaměstnání.

- **Úvodní modul:** „Informačního bloku“, bloku „Bilanční diagnostika“ i bloku „Individuální poradenství“ se zúčastnilo všech 12 klientek. Zprávu z „Bilanční diagnostiky“ a individuální plán obdržely taktéž všechny účastnice.
- **Minimum pro život:** Této aktivity, která zahrnovala bloky „Právní prostředí“ a „Udržitelný rozvoj“, se zúčastnilo 12 klientek a všechny získaly osvědčení.
- **Motivační klub:** Nepovinné aktivity se v tomto běhu nezúčastnila žádná osoba.
- **Dovednosti IT:** Nepovinné aktivity se zúčastnilo a získalo osvědčení všech 12 klientek.
- **Profesní školení:** Aktivity, která poskytla klientům rekvalifikační kurzy, se zúčastnilo 7 maminek a všechny také obdržely certifikát o úspěšném absolvování jednotlivých kurzů. Jednalo se o tyto rekvalifikace:
 - Manikúra a nehtová modeláž (1 účastník / 1 osvědčení),
 - Obsluha PC (2 účastníci / 2 osvědčení),
 - Účetnictví (4 účastníci / 4 osvědčení).
- **Závěrečný pohovor a hodnocení:** Hodnotící dotazník vyplnilo 12 účastnic běhu a pro všechny byl vypracován zápis ze závěrečného pohovoru. (Úřad práce v Příbrami, vlastní zpracování)

7. Výsledky a diskuse

Programovací období 2007-2013 je teoreticky již ukončeno a je tedy vhodné zhodnotit úspěšnost čerpání dotací Úřadem práce v Příbrami v oblasti „aktivní politika trhu práce“. Úřad práce v Příbrami je nejúspěšnější v oblasti čerpání dotací z ESF u regionálních individuálních projektů realizovaných a financovaných z „Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost“. V uvedeném programovacím období realizoval v této oblasti celkem 7 projektů a dalších 8 stále probíhá. Celková (již alokovaná) částka z ESF v rámci těchto 7 projektů činí více než 199 milionů Kč a u zbylých projektů by mělo být alokováno ještě přibližně 380 milionů Kč.

Jedním z již realizovaných projektů je i projekt s názvem „Od kolébky do práce“, kterému je věnována praktická část této práce. Na základě provedení literární rešerše a získání potřebných poznatků byl proveden rozbor daného projektu, který následoval zhodnocením přínosů pro danou oblast a také vyhodnocením stanovených hypotéz, které se mi v tomto případě potvrdily.

Přínosy projektu ve všech regionech Středočeského kraje byly těžko rozlišitelné. To zavinila především nestálost ekonomického prostředí způsobená hospodářskou krizí v období realizace projektu a mnoho dalších faktorů působících na trh práce. Přínosy jednotlivých aktivit daného projektu závisely samozřejmě také na vlastnostech jeho účastníků a kvalitě těchto aktivit.

Z výše uvedených důvodů musel být efekt projektu měřen na základě předem stanovených cílových indikátorů projektu. Přínosy projektu pak byly pozorovány ve všech okresech Středočeského kraje, a to zejména na zvyšující se zaměstnanosti účastníků v průběhu projektu a po jeho ukončení a také na míře úspěšnosti hledání zaměstnání klienty. K těmto kladům samozřejmě přispěl jejich účast v jednotlivých aktivitách.

Konečné výsledky projektu

Přehled výsledků v jednotlivých bžích v okrese Příbram můžeme podle stanovených indikátorů projektu pozorovat v následující tabulce. Jedná se o počet podpořených osob, počet úspěšně podpořených osob, počet úspěšných absolventů kurzů, počet nově vytvořených pracovních míst a počet zaměstnaných klientů v průběhu projektu.

- Podpořené osoby: Jak bylo již uvedeno, v rámci tohoto indikátoru se jedná o celkový počet osob, jež během realizace projektu získaly jakoukoliv podporu, a

to bez ohledu na počet poskytnutých podpor. Každá podpořená osoba se započítává pouze jednou.

- Úspěšně podpořené osoby: Zde se jedná o celkový počet účastníků služeb, u kterých soubor poskytnutých podpor splnil svůj předem stanovený účel. Každá osobase rovněž započítává pouze jednou.
- Úspěšní absolventi kurzů: Do tohoto indikátoru byly započteny osoby, které úspěšně ukončily kurz a tím získaly příslušný doklad (například osvědčení). Úspěšný absolvent kurzů je započten právě tolikrát, kolik kurzů ukončil předepsaným způsobem. Započítávají se sem účastníci, kteří ukončili aktivity „Minimum pro život“, „Motivační klub“, „Dovednosti IT“ a „Profesní školení“.
- Nově vytvořená pracovní místa: Veškerá nově vytvořená pracovní místa v rámci projektu byla v mikroregionu Příbram podpořena formou úhrady mzdových nákladů.
- Zaměstnaní účastníci: Do této statistiky byli započítáváni účastníci, kteří nastoupili na pracovní místo buďto během své účasti v projektu, nebo do tří měsíců po jejím skončení. (Úřad práce v Příbrami, 2014)

Naplnění těchto indikátorů v okrese Příbram vidíme v následující tabulce.

Tabulka 4: Přehled naplnění cílových indikátorů v mikroregionu Příbram

Monitorovací indikátory	Počet podpořených osob	Počet úspěšně podpořených osob	Počet úspěšných absolventů kurzů	Nově vytvořená pracovní místa	Počet zaměstnaných účastníků
1. běh	12	11	35	2	7
2. běh	20	19	46	4	9
3. běh	16	15	38	6	12
4. běh	12	12	22	0	9
5. běh	12	12	31	0	2
Celkem	72	69	172	12	39
Cíl	72	67	160	5	8

Zdroj: Úřad práce v Příbrami, vlastní zpracování

V tabulce lze pozorovat, že cílové monitorovací indikátory pro jednotlivé okresy byly v mikroregionu Příbram velmi úspěšně naplněny, a to nejen na 100 %. Některé z nich byly naplněny dokonce na 200 % a více. Jedná se zejména o indikátory „Počet nově vytvořených pracovních míst“ a „Zaměstnaní účastníci projektu“. Z cílové hodnoty 5 nově vytvořených pracovních míst jich bylo vytvořeno v rámci regionu celkem 12.

Region Příbram se zavázal (stejně jako ostatní regiony), že nalezne zaměstnání celkem pro 8 účastníků projektu, což splnil dokonce čtyřnásobně. Zaměstnáno bylo celkem 39 klientů.

Projekt byl ovšem úspěšný v celém Středočeském kraji. Jeho monitorovací indikátory byly naplněny na 100 %, a některé na 200 %. Zejména hlavní cíl projektu, tedy pomoci nalézt zaměstnání maminkám a tatínkům, byl maximálně naplněn. Zaměstnání našlo celkem 316 klientů projektu, což znamená, že z celkového počtu 871 podpořených osob bylo zaměstnáno více než 36 % účastníků. Velmi úspěšné bylo i vytváření nových pracovních míst. Cílová hodnota tohoto indikátoru byla překonána vytvořením 105 nových pracovních míst. Celkové výsledky projektu můžeme pozorovat v následující tabulce.

Tabulka 5: Naplnění monitorovacích indikátorů v rámci celého Středočeského kraje

Monitorovací indikátory	Počet podpořených osob celkem	Počet úspěšně podpořených osob	Počet úspěšných absolventů kurzů	Počet vytvořených pracovních míst celkem	Zaměstnaní účastníci projektu
Cílová hodnota	870	800	1910	50	100
Dosažená hodnota	871	849	2309	105	316

Zdroj: Integrovaný portál MPSV

Z výše uvedených výsledků provedené analýzy můžeme vyvodit kladnou odpověď na hypotézu č. 1 i hypotézu č. 2.

Hypotéza č. 1 uvádí, že projekt byl úspěšný při plnění indikátoru s názvem „Zaměstnaní účastníci projektu“ a pomohl nalézt zaměstnání dokonce více než 20 % účastníků. Za celý průběh projektu bylo zaměstnáno 39 participantů z celkových 72, což je více než 54 %.

Hypotéza č. 2 tvrdí, že Úřad práce byl schopen vyčerpat veškeré nasmlouvané finanční prostředky z ESF v rámci projektu. Původní cena projektu byla stanovena na 64 367 949,77 Kč. Vlivem hlavního hodnotícího kritéria ekonomické výhodnosti a následujícího dílčího hodnotícího kritéria nejnižší nabídkové ceny však došlo ke snížení výdajů na jednotlivé položky rozpočtu a ten byl celkově snížen na 56 872 636,33

Kč. Tyto prostředky byly kompletně vyčerpány a na základě výsledků tedy můžeme potvrdit danou pracovní hypotézu.

Myslím si, že je účelné realizovat tyto projekty právě v okrese Příbram, který trpí vysokou mírou nezaměstnanosti. Úřad práce se samozřejmě zaměřuje na problémové skupiny na trhu práce, což je z mého pohledu přínosné. Pokud bychom měli hovořit o samotném projektu, tak se domnívám, že jeho realizace v dané oblasti byla velmi úspěšná. Nejenže zajistil zaměstnání mnoha účastníkům, ale také pomohl vytvořit nová pracovní místa. Za negativní aspekt projektu považuji pouze jeho nepružnost. Z důvodu, že projekt musel být zadán ve formě veřejné zakázky, musely být v zadávací dokumentaci předem stanoveny počty jednotlivých služeb a odhadované počty účastníků jednotlivých aktivit. To způsobilo nesoulad mezi nasmlouvaným počtem služeb a skutečnou potřebou. V souvislosti se zadávací dokumentací musely být také stanoveny maximální počty míst v každém běhu. I na to nahlížím jako na negativum. Nejen v okrese Příbram se totiž úřady práce setkaly se zvýšeným zájmem o projekt. Důvodem byly zejména pozitivní reference ze strany klientů prvního běhu. Bohužel právě kvůli neměnné horní hranici počtu účastníků v jednotlivých bězích už nemohly být další zájemkyně hledající zaměstnání po mateřské dovolené do projektu zařazeny.

8. Závěr

Hlavním cílem práce byl rozbor a popis vybraného regionálního individuálního projektu „Od kolébky do práce“ a především zhodnocení jeho přínosu pro okres Příbram. Projekt byl realizován v celém Středočeském kraji, já se ovšem zaměřila pouze na okres Příbram. Důvodem pro výběr daného regionu bylo zejména to, že dlouhodobě vyniká nejvyšší mírou nezaměstnanosti v kraji. I v březnu tohoto roku zde dosahovala 9,6 %. Pro pochopení dopadu takového projektu je nezbytné shromáždit a uspořádat určité informace související s jeho vznikem a realizací. Proto byl dalším cílem bakalářské práce popis regionální a strukturální politiky, Evropského sociálního fondu, „Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost“ a v neposlední řadě přípravy a řízení projektů strukturálních fondů jako hlavních teoretických činitelů.

Těmto základním činitelům, s nimiž se má čtenář seznámit, je věnována druhá až čtvrtá kapitola práce. Jejich podstatnou součástí je jeden z nástrojů aplikace strukturální politiky EU zaměřený proti nezaměstnanosti. Jde o Evropský sociální fond a na něj navazující „Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost“. Tyto teoretické části byly vybrány a následně prostudovány. Na základě jejich studia nakonec proběhla analýza získaných poznatků

Následující (tedy pátá) kapitola je již plně zaměřena na daný projekt, jeho realizaci v okrese Příbram a výsledky a přínosy pro danou oblast. Za důležitý aspekt lze považovat pozitivní působení členů realizačního týmu v okrese. Díky tomu měly účastnice možnost uvědomit si svou aktuální situaci a byly motivovány k získání nezbytných dovedností pro své uplatnění na trhu práce. Podle získaných poznatků a rozhovorů s realizátory projektu byla jeho největším negativem nepružnost, která postihovala kromě okresu Příbram i další oblasti. Tato nepružnost vyplynula z povinnosti zadávat jednotlivé služby projektu ve formě veřejné zakázky, což vedlo k nutnosti zpracovat zadávací dokumentaci, v níž musí být kromě jiného uvedeno celkové množství požadovaných služeb. Z toho vyplynul problém týkající se aktivity „Profesní školení“. Do té měli být zařazováni účastníci projektu na základě výsledků „Bilanční diagnostiky“, a proto nemohlo dojít k souladu mezi nasmlouvaným počtem služeb a skutečnou potřebou v průběhu uskutečňování projektu.

Cílem práce bylo samozřejmě i zhodnocení přínosů projektu pro region Příbram. Hlavní přínos (který byl zároveň i cílem) spatřuji v počtu zaměstnaných účastnic projektu na

Příbramsku, což potvrzují i stanovené indikátory. Indikátor „Zaměstnaní účastníci projektu“ byl maximálně naplněn a v rámci projektu se zařadilo zpět do pracovního poměru celkem 39 klientek. Za další přínos lze považovat poměrně velký počet nově vytvořených pracovních míst. Těch bylo vytvořeno celkem 12. Jelikož všechna byla vytvořena formou mzdových příspěvků, můžeme zde spatřovat působení omezeného množství finančních prostředků na jejich pokrytí pro zaměstnavatele, kteří tímto způsobem přijali některé účastnice projektu v okrese Příbram do pracovního poměru na nově vytvořená pracovní místa.

Přínosy projektu pro daný okres lze také stanovit na základě subjektivního pohledu samotných klientek. Tyto informace byly získány z osobních pohovorů s klientkami, z jejich příspěvků na webových stránkách projektu a ze závěrečného dotazníku, jehož otázky byly zaměřeny na zhodnocení jednotlivých aktivit a celkové zhodnocení projektu. Veškeré aktivity byly hodnoceny klientkami převážně pozitivně. V některých případech byla navrhována drobná vylepšení. Několik klientek uvedlo, že v případě jednotlivých rekvalifikačních kurzů probíhala výuka rychleji, než by měla (navzdory časovým možnostem).

Celkový přínos projektu však byl ze strany klientek hodnocen velmi pozitivně. Za nejužitečnější aktivitu považovaly rozhodně rekvalifikační kurzy. Při jejich vykonávání získaly sebevědomí, pocit užitečnosti a hlavně motivaci k hledání nového zaměstnání, rozesílání svých životopisů a motivačních dopisů a k překonání zklamání z případných prvních neúspěchů.

Závěrem, který jsem ze získaných poznatků vyvodila, je, že tento projekt byl pro okres Příbram velmi přínosný nejen tím, že pomohl velké části účastníků projektu znovu se začlenit do pracovního procesu, ale také tím, že zkušenosti získané z jeho realizace pomohou při přípravě budoucích projektů podobného typu a umožní realizátorům vyhnout se negativním aspektům. Další přínos pro účastníky projektu v okrese Příbram spatřuji zejména v opětovném přivyknutí na každodenní pracovní návyky, které jsou nezbytné pro vykonávání povolání. Z důvodu dlouhodobé péče o dítě se u rodiče ztrácí či jsou zcela potlačeny. Projekt tedy pomohl klientům znovu se začlenit do normálního pracovního života.

Dále je tu aspekt znovuzapojení se do kolektivu. Dle mého mínění je velmi důležité, aby se člověk dostal do kontaktu s jinými osobami (nebyl dlouhodobě sociálně izolován). V případě osob na rodičovské dovolené to platí dvojnásobně. Rodiče často

bývají obklopeni pouze úzkým rodinným kruhem nebo zůstávají jen s dítětem. Díky projektu tak získali možnost navázat nové kontakty a poznat osoby se stejnými či podobnými problémy.

Za nejpřínosnější aktivitu považují rekvalifikační kurzy. Předpokládám, že si díky ní klienti prohloubili či dokonce získali zcela nové znalosti. Existuje řada pracovních oborů, které se stále vyvíjejí a které vyžadují neustálé doplňování vědomostí. Příkladem mohou být informační technologie. Rekvalifikační kurzy ale mají i další pozitiva. Dle mého názoru pomáhají participantům získat větší motivaci hledat nové pracovní místo a větší šanci uplatnit se na trhu práce.

Pro okres Příbram můžeme z mého hlediska spatřovat přínos projektu zejména v úbytku registrovaných uchazečů o zaměstnání po skončení rodičovské dovolené a také v počtu nově vytvořených pracovních míst.

Ve výsledku lze říci, že projekt měl pozitivní dopad na jeho účastníky v okrese Příbram z hlediska řešení jejich nezaměstnanosti, a proto lze pozitivně hodnotit i finanční prostředky jak z EU, tak ze státního rozpočtu ČR, které byly do projektu vloženy prostřednictvím Evropského sociálního fondu a především jeho „Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost“.

Tato práce je přínosná svou komplexností, díky níž můžeme pozorovat projekt od chvíle jeho vzniku (zapříčiněného potřebou řešit situaci na trhu práce) přes období přípravy a financování, definování jednotlivých aktivit, hlavního cíle a cílové skupiny a zapojení účastníků do jednotlivých běhů až po shrnutí hlavních přínosů a výstupů projektu.

I. Summary

Keywords: The European Social Fund, The Human Resources and Employment Operational Programme, district of Příbram, unemployment, regional individual project

The aim of this bachelor thesis was to evaluate the benefits from the regional individual project From the Cradle to the Labor realized within the Human Resources and Employment Operational Programme for the district of Příbram. To understand the impact of this project it is essential to know certain information about the theoretical factors connected with the creation and implementation of the project. This includes the regional and structural policy of the EU, the European Social Fund and its use in the Czech Republic, the Human Resources and Employment Operational Programme and, last but not least, the preparation and management of the projects of Structural Funds, whose analysis and description was also the aim of the work.

The first step was therefore to define these important factors. The next step was to analyze the project From the Cradle to the Labor. The Labour Office in Příbram, who was the executor of the project, is very successful in drawing subsidies from the ESF considering the projects focused on the solution of high long-term unemployment rates in specific districts. Reasons for high long-term unemployment rates in the district of Příbram are perceived primarily as something caused by labour shortages, the outflow of skilled workers to the Prague and also in the low educational structure and the lack of vacancies and opportunities.

To evaluate the success of the project and its benefits for the area, it was necessary to examine the process and its implementation in the district. The results of this analysis show that the project whose aim was to help participants find a permanent job and to increase their employability in this area was quite successful. From the target group, which consisted of applicants and applicants for employment on parental leave, the project helped to find a permanent job to 39 persons out of 72 participants. It also helped create several new jobs.

These results and the benefits of the project are listed in the last section of the thesis. Based on the results of the analysis, there were evaluated not only the benefits and results of the project in the particular region, but also its positives and negatives, which could be valuable for the implementation of similar future projects.

II. Seznam použitých zdrojů

- Boháčková, I., & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck.
- Jetmar, M. (2007). Programové dokumenty politiky Hospodářské a sociální soudržnosti v České republice v programovém období 2007-2013. *Urbanismus a územní rozvoj*, 10(1), 8-13.
- Marek, D., & Kantor, T. (2009). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal.
- Ptáček, M. (2012). *Závěrečná monitorovací zpráva projektu z OP LZZ*. Příbram: Úřad práce v Příbrami.
- Vilamová, Š. (2005). *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. Praha: Grada.
- Wokoun, R. (2006). *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, a. s.
- Wokoun, R. (2004). *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: Oeconomica.
- Wokoun, R., Macháček, J., Damborský, M., Červený, M., Müller, J., Klíma, J., & Matyáš, F. (2008). *Ekonomika v prostoru svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR*. Praha: Linde Praha, a. s.
- BusinessInfo.cz: *Národní rozvojový plán ČR 2007-2013*. (1997 - 2014). Dostupný z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/narodni-rozvojovy-plan-cr-2007-2013-3598.html>
- Český statistický úřad: *Charakteristika okresu Příbram*. (2014). Dostupný z http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pribram
- Eurocentrum Liberec: *Investice do vaší budoucnosti*. (2012). Dostupný z http://www.euroskop.cz/gallery/64/19256-prehledovy_dokument_o_ef_info_ec.pdf
- European Commission: *European Union assistance for employment and human resources: A brief guide to the ESF for future Member States*. (2000). Dostupný z <http://bookshop.europa.eu/en/european-union-assistance-for-employment-and-human-resources-pbKE2800664/>

Evropský sociální fond v ČR: *Evropský sociální fond v ČR*. (2008). Dostupný z <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>

Integrovaný portál MPSV: *Projekt „Od kolébky do práce“*. (2013). Dostupný z https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/esfcb/op_lzz/rip_-_regionalni_individualni_projekty/od_kolebky_do_prace

Integrovaný portál MPSV: *RIP - Regionální individuální projekty*. (2013). Dostupný z https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/esfcb/op_lzz/rip_-_regionalni_individualni_projekty

Integrovaný portál MPSV: *Stručné komentáře k vývoji nezaměstnanosti po jednotlivých měsících*. (2014). Dostupný z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/mesicni>

MMR: *Národní rozvojový plán*. (2006). Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>

MMR: *Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013*. (2007). Dostupný z <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/predstavujeme/narodni-strategicky-referencni-ramec-strategicky-dokument-v-oblasti-operacnich-programu-38806/>

MPSV: *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost*. (2013). Dostupný z <http://www.esfcr.cz/file/4976/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Obecně o Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost*. (2012). Dostupný z <http://www.mpsv.cz/cs/6018>

Od kolébky do práce: *Hlavní cíle projektu*. (2009). Dostupný z <http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/cile-projektu>

Od kolébky do práce: *Základní cílové indikátory projektu*. (2009). Dostupný z <http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/zakladni-cilove-indikatory-projektu>

Od kolébky do práce: *Projekt v okrese Příbram*. (2009). Dostupný z <http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/Příbram>

Od kolébky do práce: *Úvodní modul*. (2009). Dostupný z <http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/uvodni-modul>

Od kolébky do práce: *Dovednosti IT*. (2009). Dostupný z <http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/dovednosti-it>

Od kolébky do práce: *Dotované zaměstnání*. (2009). Dostupný z <http://www.odkolebkydoprace.cz/cs/dotovane-zamestnani>

Strukturální fondy: *Národní strategický referenční rámeček*. (2014). Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Narodni-strategicky-referencni-ramec>

Strukturální fondy: *Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013*. (2014). Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>

Strukturální fondy: *Informace o fondech EU*. (2014). Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Temp/Informace-o-fondech-EU>

Strukturální fondy: *Programy 2007-2013*. (2014). Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

Úřad práce v Příbrami: *Analýza trhu práce v okrese za rok 2010*. (2011). Dostupný z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/rocni#pb>

Úřad práce České republiky - krajská pobočka v Příbrami: *Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2013 a strategie APZ pro rok 2014*. (2014). Dostupný z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/rocni#pb>

Páral, M. (2010). Implementační struktura operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. In K. Sobočíková (Ed.), *Regionální disparity v územním rozvoji ČR: Jejich vznik, identifikace a eliminace* (pp. 139 - 146). Dostupný z http://disparity.idealnihosting.cz/regdis_2010/pdf/sbornik_regdis_2010.pdf

Ostatní zdroje:

Interní materiály Úřadu práce v Příbrami vztahující se k projektu Od kolébky do práce. Osobní pohovor s projektovým manažerem Bc. Martinem Ptáčkem a s finančním manažerem projektu Drahomírou Jaškovou.

III. Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozpočet OP LZZ podle jednotlivých let (v eurech).....	22
Tabulka 2: Rozpočet projektu Od kolébky do práce.....	33
Tabulka 3: Stanovené hodnoty monitorovacích indikátorů v rámci jednotlivých okresů.....	35
Tabulka 4: Přehled naplnění cílových indikátorů v mikroregionu Příbram.....	48
Tabulka 5: Naplnění monitorovacích indikátorů v rámci celého Středočeského kraje.....	49

Seznam grafů

Graf 1: Rozdělení prostředků fondů EU pro ČR mezi jednotlivé cíle v období 2007-2013	18
Graf 2: Věková struktura účastníků projektu v mikroregionu Příbram dle roku narození.....	37

Seznam obrázků

Obrázek 1: Územní členění středočeského kraje	29
---	----